Uitkijkpunt Huls(veld)

Een ode aan de askist van Simpelveld

6 december 2018

bureau VERBEEK
landschapsarchitectuur / ecologie / stedelijk ontwerp

De opdracht

Een uitkijkpunt, dat past in de landelijke omgeving, waar jong en oud, bewoners en passanten kunnen genieten van het uitzicht, spelen en spelenderwijs leren kunnen van natuur en cultuurhistorie.

Om de mogelijkheden van deze plek nader te kunnen bepalen, dient een landschapsplan voor deze plek te worden opgesteld, op het niveau van een voorlopig ontwerp.

Het op te leveren plan dient een totaalplan te zijn, met aandacht voor de thema’s: ruimte, duurzaamheid, sociaal domein, sport, cultuur en recreatie, onderwijs, toerisme en economie, verkeer, vervoer en veiligheid.

Resultaten workshopsessies (samenvatting):

Positief, heden:

- De rustplaats, rust en ruimte;
- Het prachtige uitzicht;
- De landelijke terrasvorming;
- Veel groen, flora en fauna

Toekomstdroom:

- Multifunctioneel;
- Park met behoud van uitzicht;
- Informatievoorziening natuur, geschiedenis; Romeins verleden;
- Verplaatsen parkeerplaats;
- Natuurontwikkeling (bloeiende planten, kruiden, vlinderstruiken, etc.)
- Landschapspark met landschapselementen;
- Het landschappelijk inpassen van een kleinschalig verkooppunt annex informatiepunt met toiletvoorziening, met bijv. een groen dak / geplaatst in de helling.

Resultaten workshopsessie (samenvatting):

Negatief, heden:

- Overlast van hangjongeren, auto’s en drugsgebruik;
- Saaie plek;
- Plek is onderkomen;
- De speeltuin heeft geen parkeervoorziening;
- Gebrek aan natuurlijke spelaanleiding;
- Weinig terug te vinden van het Limburgse landschap;
- Het is kaal, weinig groen, kunstmatig.

Nachtmerrie, toekomst:

- Bebouwing;
- Bos;
- Horeca;
- Overlast;
- Alleen een toeristische bestemming, zonder rekening teh ouden met omwonenden en hun dromen.

Wens gemeente:

- Gemeente onderschrijft de visie en de resultaten, opgehaald tijdens de workshopsessies.
- De gemeente is echter van mening dat een ‘lichte variant’ van een horecavoorziening (bijv. een voorziening voor daghoreca) een extra kwaliteit aan die plek kan geven.

Inleiding

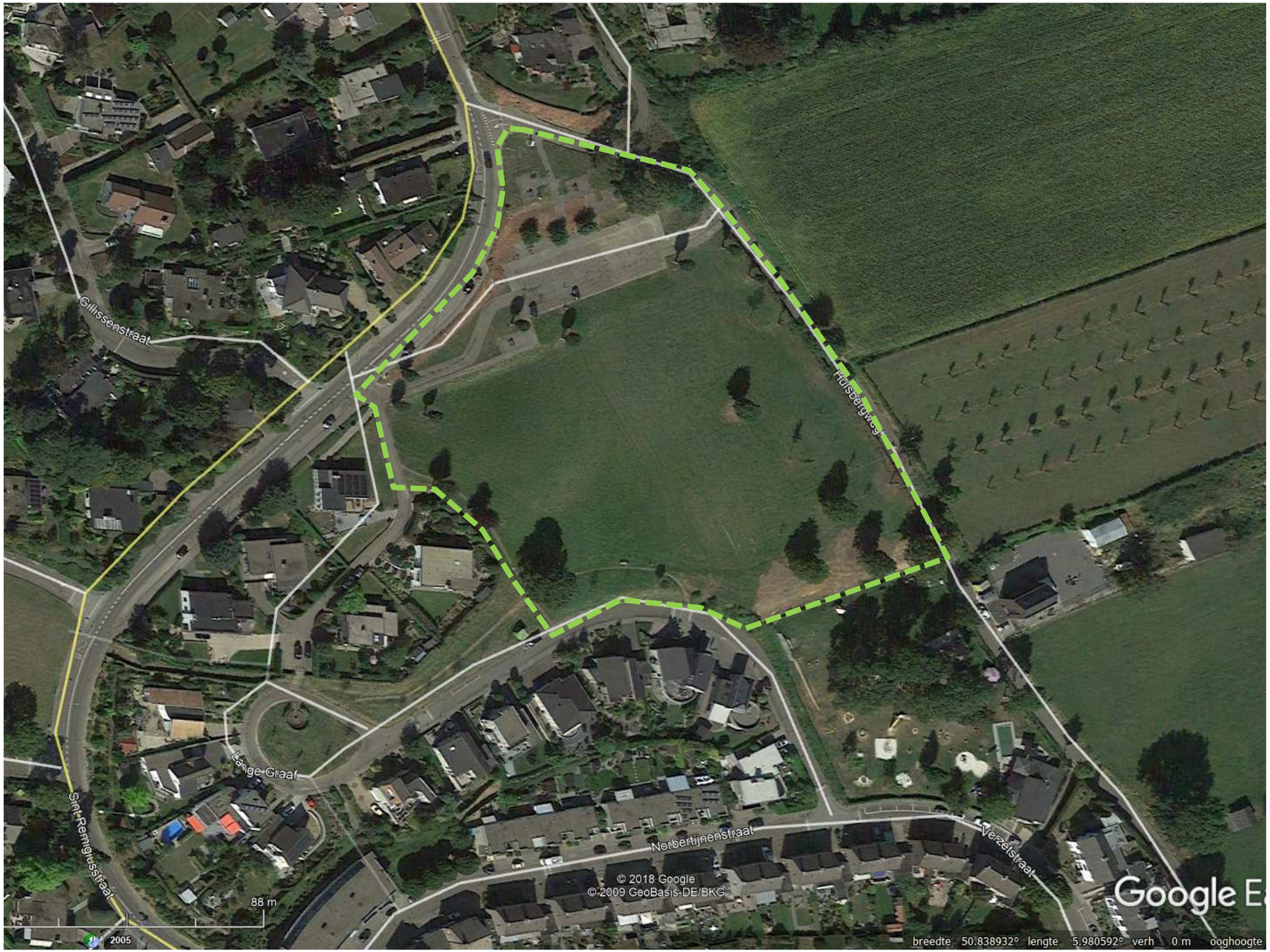
Gillissenstraat
Hulsbergweg
Lange Graaf
Sint-Remigiusstraat
Norbertijnenstraat
Verzeistraat
88 m
© 2018 Google
© 2009 GeoBasis-DE/BKG
2005
Google E
breedte 50.838932° lengte 5.980592° verh 0 m ooghoogte

Korte impressie huidige situatie

- Prachtig uitzicht! Maar, parkeerplaats schept afstand tussen bezoeker en landschap.
- Niet passend in landschap:
    - Grootschalig, rechthoekig, veel verharding, beplanting.

Randvoorwaarden / context

Het rijke verleden biedt de mogelijkheid om de totale streekidentiteit van het gebied te etaleren. Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed: "Erfgoed staat voor identiteit, erfgoed trekt mensen aan. Door goed gebruik te maken van het verleden, schep je ruimte voor de toekomst."

Randvoorwaarden / context

Projecten

35 Oerland van Kalk

Projecteigenaar: Gemeente Voerendaal en Gemeente Simpelveld Looptijd: tot 2020

Naast de investering in stedelijke gebieden zet IBA zich nadrukkelijk ook in voor het landelijke gebied van Parkstad. In Voerendaal en Simpelveld ligt het Oerland van Kalk als hoogste plateau van Nederland. Samen met de gemeenten heeft IBA een landschappelijke visie voor het gebied opgesteld.

Gemeenten en ondernemers maken gezamenlijk dit plateau toegankelijk voor via entrees langs hoofdroutes richting Heuvelland, Midden-Limburg en Aken. Het is een gebied met grote kwaliteiten: met een uniek natuurgebied, gebouwen van Kunradersteen en adembenemende vergezichten.

Het gebied wordt (economisch) ontwikkeld tot een duurzame locatie voor bezinning en inspiratie. Het wordt gepositioneerd als toeristisch cluster. Er wordt beoogd om de schakelpunten aan de randen van het plateau op te waarderen tot 'Poorten van het Landschapspark'. Deze poorten zijn bedoeld als bezoekersinformatiepunt en

Totaalconcept

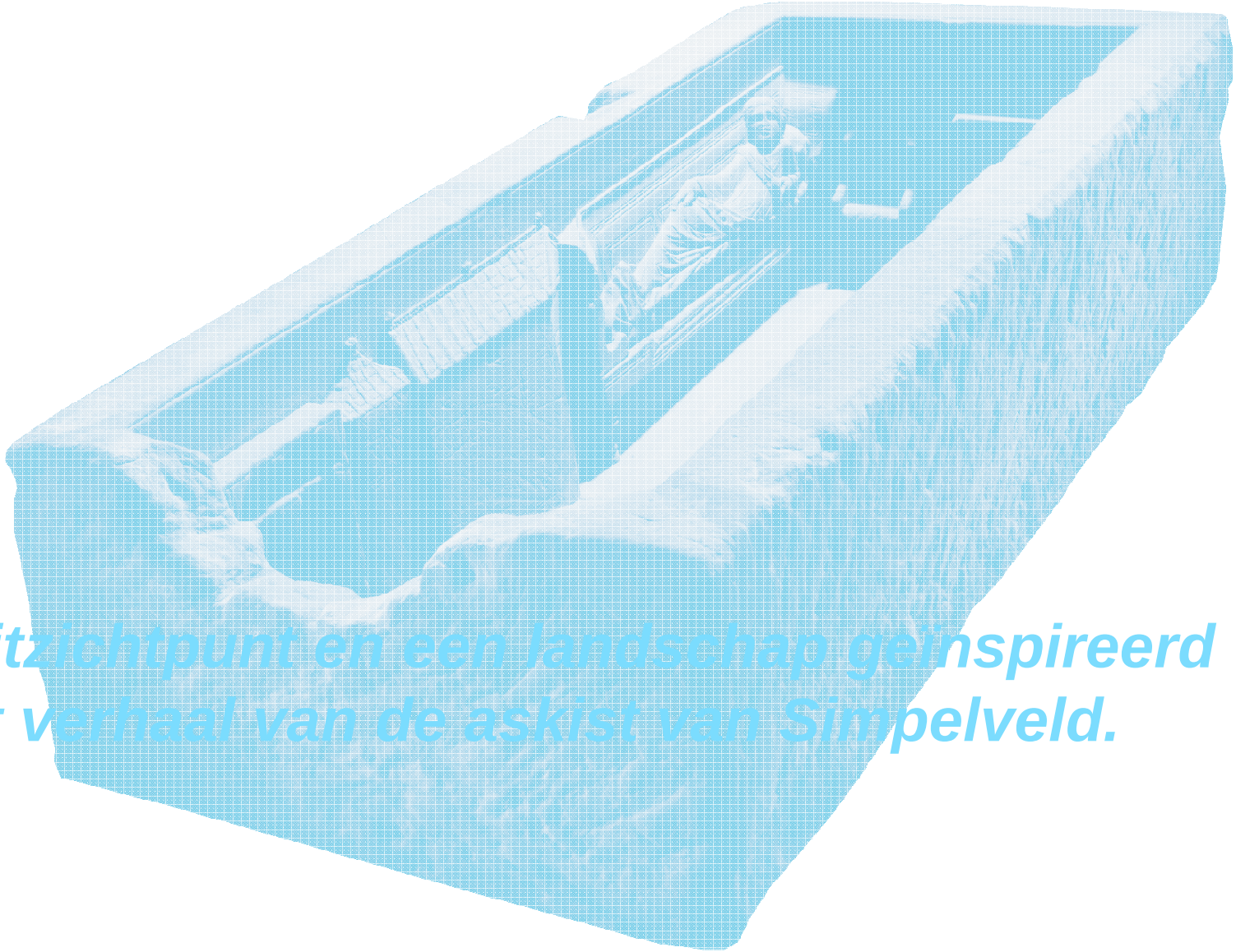

Een uitzichtpunt en een landschap geïnspireerd op het verhaal van de askist van Simpelveld.

Recreatieve routes ‘takken aan’ op het uitkijkpunt
Een uitzichtpunt op het hoogste punt van het plangebied

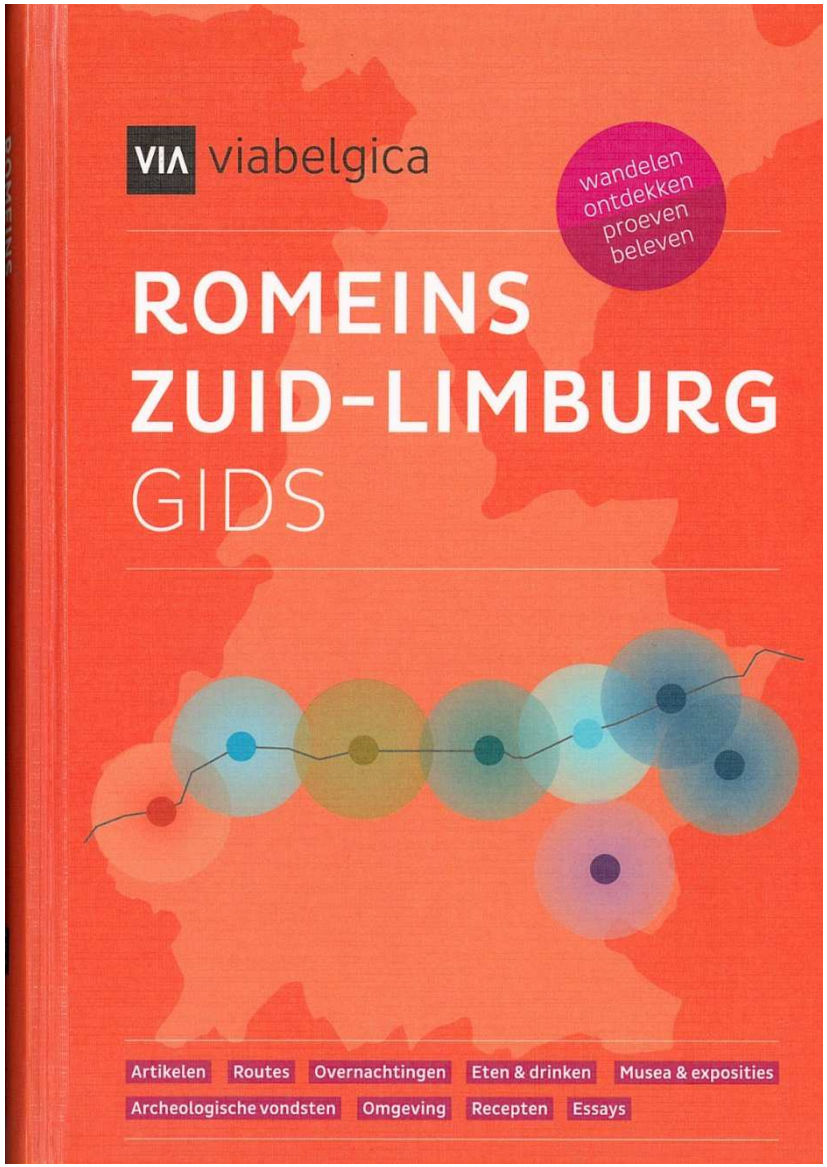

130

Ontmoet de dame en heer van Simpelveld
Expositie Romeins Bocholtz

Bocholtz, een landelijk dorp omsloten door akkers, herbergt de meest unieke Romeinse schatten. Het is een ware archeologische hotspot. Aan de hand van twee askisten, elk met hun eigen bijzondere verhaal, leer je in de expositie Romeins Bocholtz kennen. Tijdens een rondleiding vertelt vrouwe Fortunata je alles over deze unieke vondsten.

De ene askist, de sarcofaag van Simpelveld, werd al in 1930 ontdekt en maakte internationaal furore. De dame van wie de resten hierin begraven lagen, was rijk: sieraden, parfumflesjes en allerlei luxe grafgiften kreeg ze mee. Extreem zeldzaam is dat een reliëf aan de binnenkant laat zien hoe haar huis er misschien uit heeft gezien.

De heer kwam pas in 2003 in beeld. Een boer stootte tijdens het ploegen tegen een enorme steen. Een compleet onontdekte askist, zo bleek. Alles lag nog precies op z'n plek: een droom voor archeologen. De loodzware askist van Bocholtz en enkele prachtige grafgiften zijn hier te bewonderen.

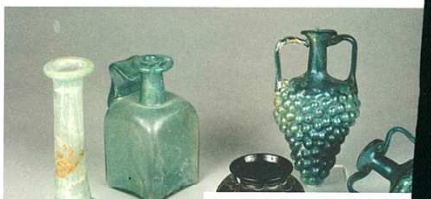

Contact
Wilhelminastraat 17
6351 GN Bocholtz
06 546 82 101
marianne@laarakkers.com
www.toeristischsimpelveld.nl

Ontdekken

Reserveer een rondleiding in de expositie over Romeins Bocholtz

Aanschouw de weelderige 'sarcofaag van Simpelveld'

Ontdek het verhaal va[illegible] een boer die een askis[illegible] vond

Concept

Uitzichtpunt

Inspiratie door (het verhaal van) de askist van Simpelveld.

Op 11 december 1930 werd de askist *ontdekt (foto uit: “Een huis voor altijd”, Marjorie de Grooth & Benoit Mater).*

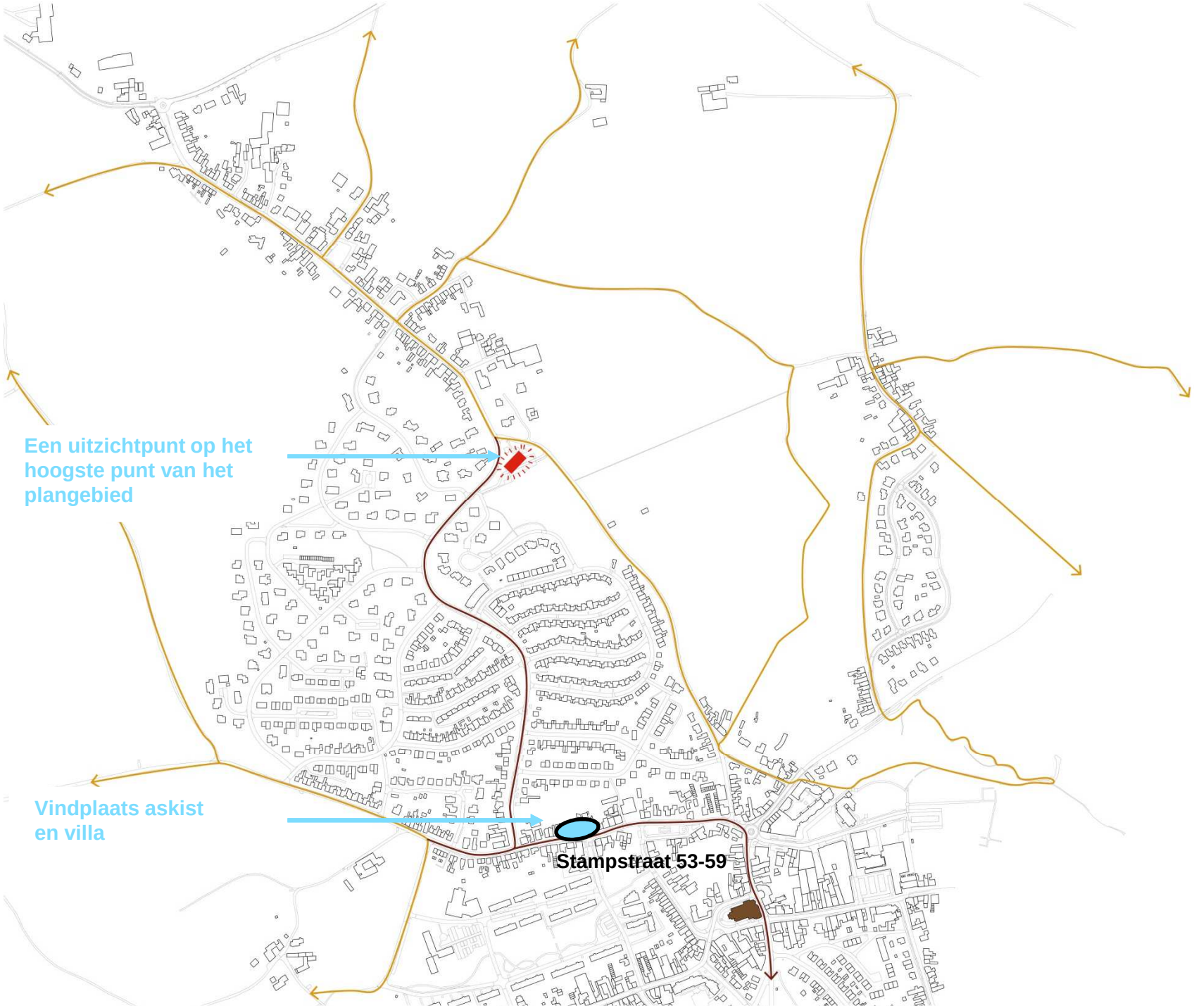
Een uitzichtpunt op het hoogste punt van het plangebied
Vindplaats askist en villa
Stampstraat 53-59

De askist van Simpelveld in het
Rijksmuseum van Oudheden te Leiden

Overwegingen bij het ontwerp

Uitzichtpunt

Wat laat de Askist van Simpelveld zien?
Diverse objecten: een tafeltje, een kast, een stoel, een sofa, een stenen huis.
Allemaal afgebeeld in dezelfde grootte.

Stap 1

Het uitzichtpunt

Overwegingen bij het ontwerp

Uitzichtpunt

2 sporen / keuzes: De villa of het gebouw uit de askist als inspiratie?

Spoor 1: de Villa

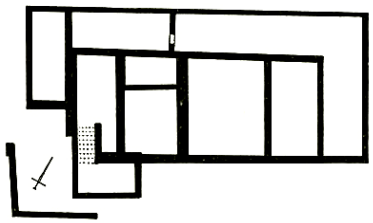

Spoor 2: het gebouw uit de askist

Onderzoek spoor 1: de Villa Stampstraat

Wat laat de opgraving van de villa zien?

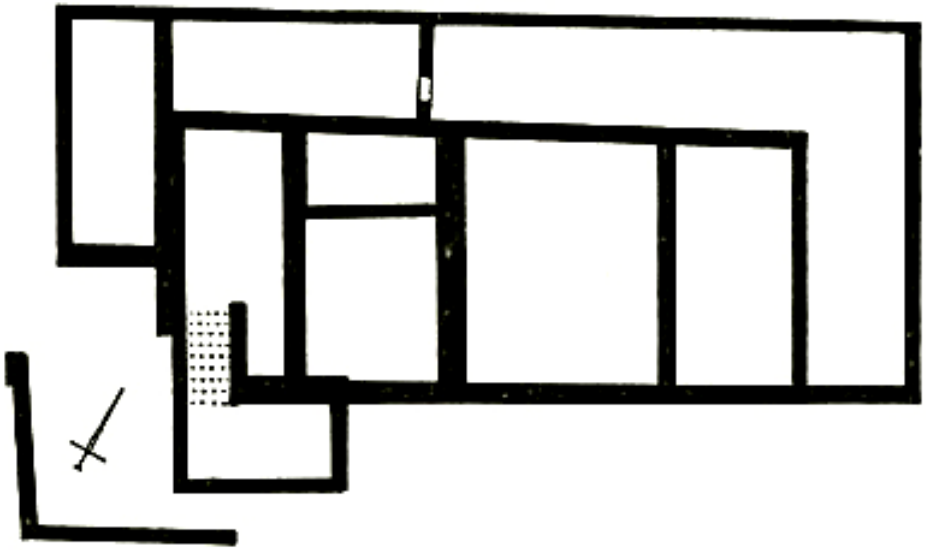

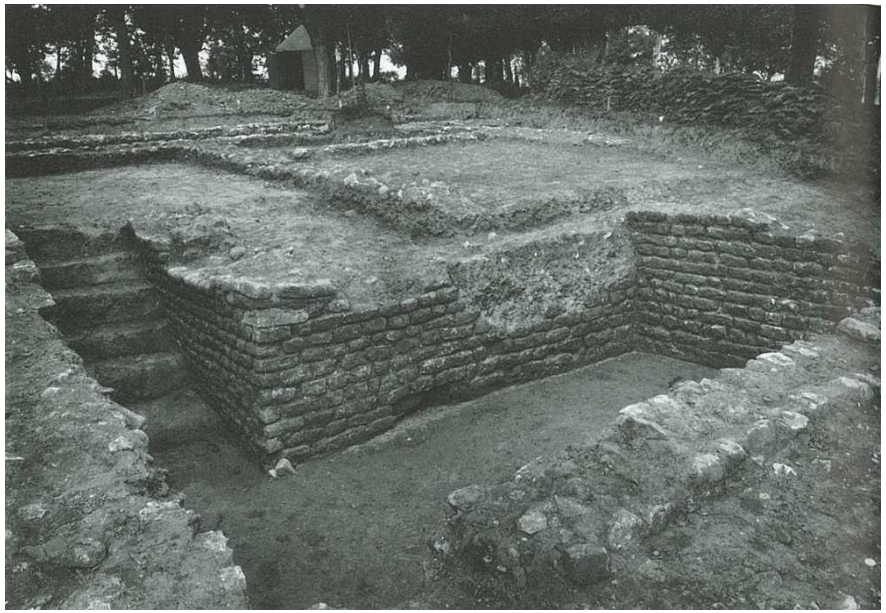

Onderzoek spoor 1: de Villa

Contouren van de Villa Stampstraat geprojecteerd over de huidige situatie in het plangebied

Onderzoek spoor 2: het gebouw uit de askist

Foto van de binnenkant van de askist

Onderzoek spoor 2: het gebouw uit de askist

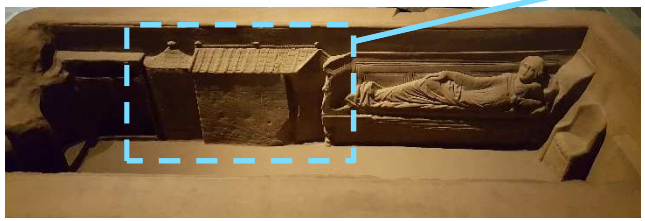

Een stenen huis

Onderzoek spoor 2: het gebouw uit de askist

Het gaat hier om bouwsels waar de overledene op de een of andere manier mee was verbonden. De precieze functie staat niet vast.

Het kan in elk geval niet om een exacte weergave van een villa-hoofdgebouw gaan.

De twee gebouwen staan waarschijnlijk ‘samenvattend’ voor een groot architectuurcomplex, dat net als de meubels bezit was van de overledene. De beeldhouwer koos de simpelste huisvormen, **een lage langwerpige rechthoek en een vierkante torenachtige constructie, als een soort code**. Dat neemt niet weg, dat hij allerlei details wél zeer natuurgetrouw heeft weergegeven.

(uit: artikel ‘*Pracht en praal in perspectief – het graf van de Dame van Simpelveld*’. Frank Zinn. Uit: Een huis voor altijd (Marjorie de Grooth & Benoît Mater).

Onderzoek spoor 2: het gebouw uit de askist

Hoe zouden de objecten uitzien op schaal t.o.v. elkaar?
Hoe groot zou het huis zijn?

Onderzoek spoor 2: het gebouw uit de askist

Overgetrokken situatie

Onderzoek spoor 2: het gebouw uit de askist

Interpretatie van de kopse kant van het gebouw.

Sofa met Dame van Simpelveld ‘digitaal opgeschoven’.

Onderzoek spoor 2: het gebouw uit de askist

Vergeleken met Villa rustica's uit de streek

Villa Ten Hove, Voerendaal

Torens even hoog als hoofdmassa.
Torens hebben een piramidedak.

Hoofdmassa met schilddak

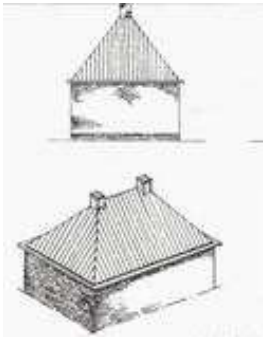

schilddak

Villa rustica Vaesrade

Hoofdmassa met schilddak

Torens even hoog als hoofdmassa.
Torens hebben een piramidedak.

piramidedak

Villa rustica Onderste Herkenberg, Meerssen

Ramen hoog in de muur

Onderzoek spoor 2: het gebouw uit de askist

Vergeleken met Romeins huis in Saint-Gilles

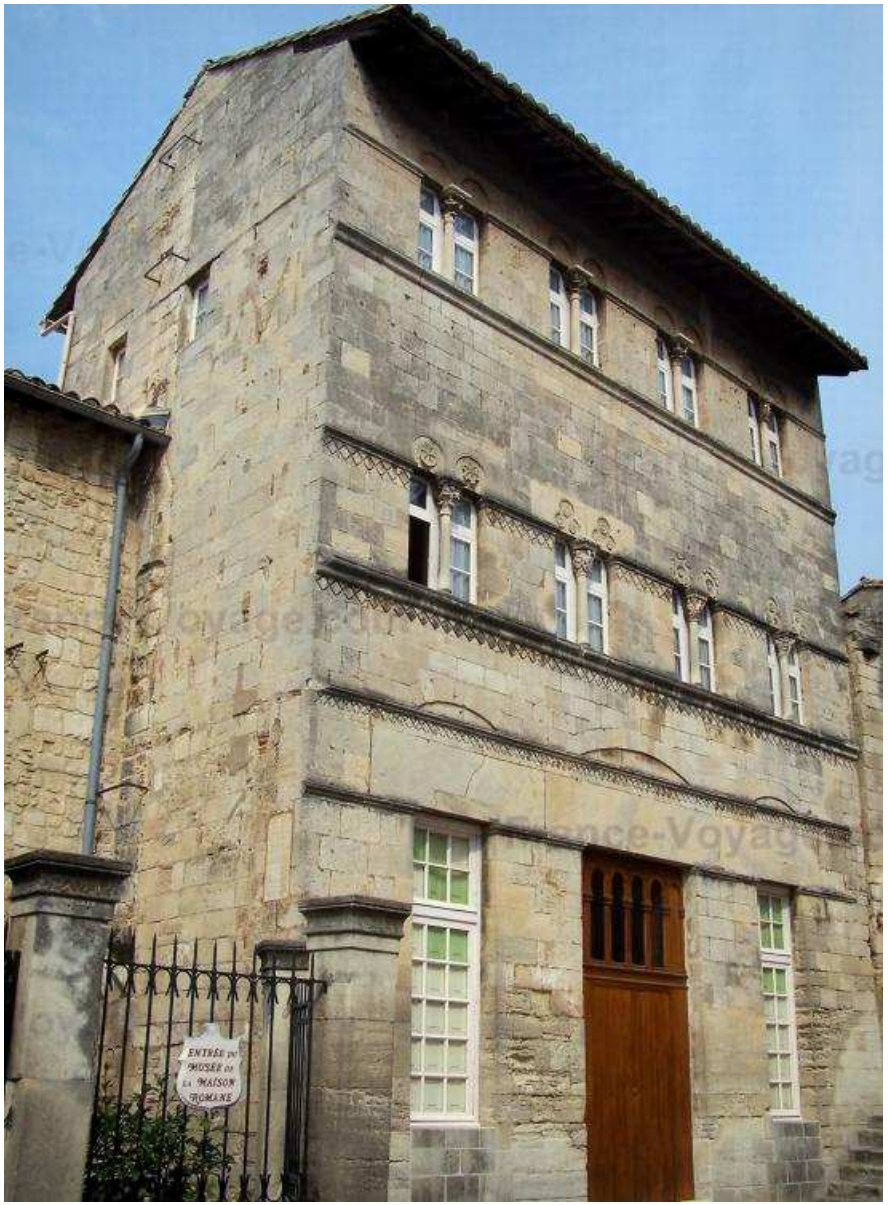

Relatief smal en hoog gebouw. Zadeldak.

Romeins huis in Saint-Gilles

Onderzoek spoor 2: het gebouw uit de askist

Torens even hoog als hoofdmassa. Toren heeft een piramidedak.

Zadeldak

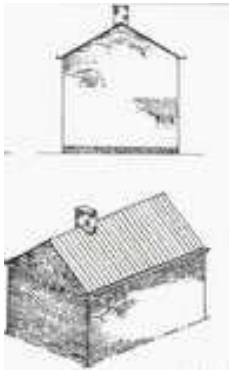

Toren gesitueerd in het midden van kopse gevel hoofdmassa

Ramen hoog in de muur

Toren staat iets terug t.o.v. hoofdgebouw

Timpaan

Hoofdmassa, 2 verdiepingen

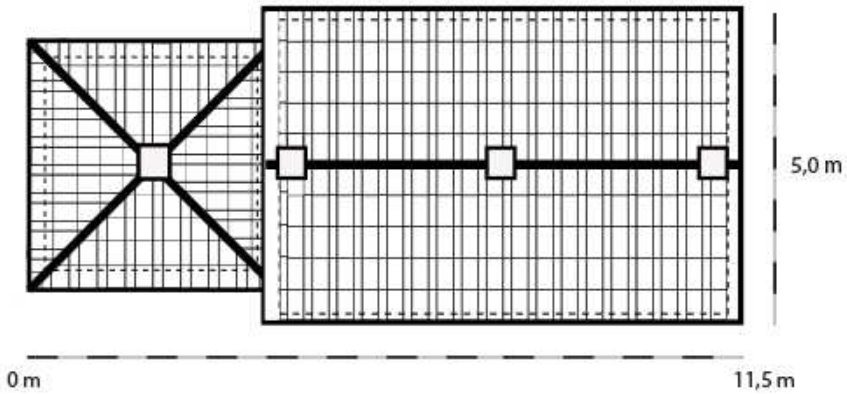

Schaal gebaseerd op een persoon

Onderzoek spoor 2: het gebouw uit de askist

Contouren van het gebouw uit de askist geprojecteerd over de huidige situatie.

Studie: constructie varianten

2 sporen / keuzes: De villa of het gebouw uit de askist als inspiratie?

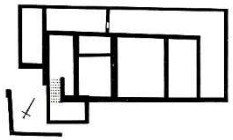

Spoor 1: de Villa

Spoor 2: het gebouw uit de askist

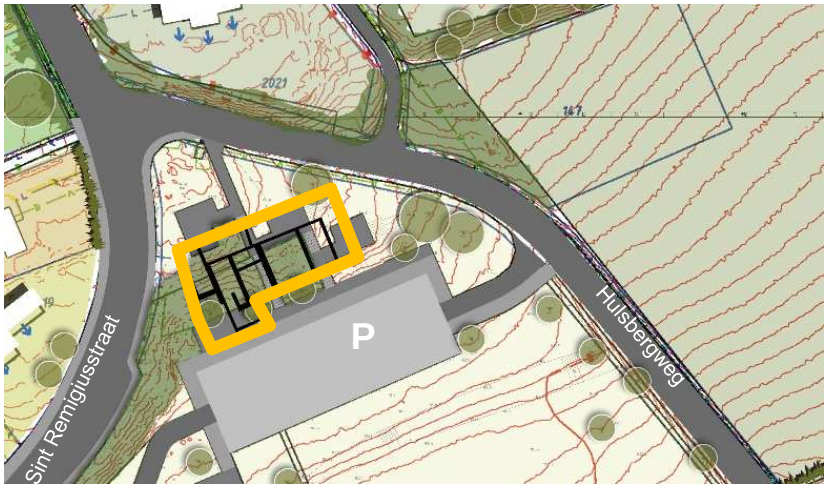

Contouren Villa Stampstraat

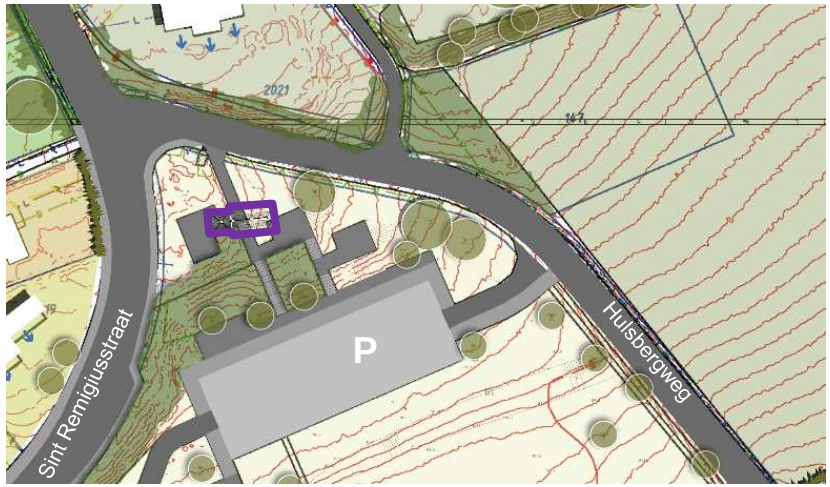

Contouren gebouw uit Askist

Studie: constructie varianten

2 sporen / keuzes: De villa of het gebouw uit de askist als inspiratie?

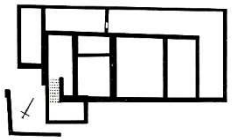

Spoor 1: de Villa

Spoor 2: het gebouw uit de askist

Als uitgangspunt voor uitkijkpunt:
- Mooie, waarheidsgetrouwe reconstructie +
- Ligt niet op de goede plek -
- Geschiedvervalsing -
- Erg groot voor de locatie Hulsveld -

Als uitgangspunt voor uitkijkpunt:
- Ruimtelijk maken van een ‘platte’ voorstelling +
- Vertellen van een verhaal +
- Geschiedenis zichtbaar maken +
- Goede schaal voor de locatie Hulsveld +

Studie: constructie varianten

2 sporen / keuzes: De villa of het gebouw uit de askist als inspiratie?

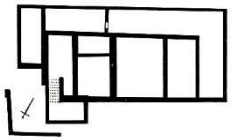

Spoor 1: de Villa

Als uitgangspunt voor uitkijkpunt:
- Mooie, waarheidsgetrouwe reconstructie +
- Ligt niet op de goede plek -
- Geschiedvervalsing -
- Erg groot voor de locatie Hulsveld -

Spoor 2: het gebouw uit de askist

Als uitgangspunt voor uitkijkpunt:
- Ruimtelijk maken van een ‘platte’ voorstelling +
- Vertellen van een verhaal +
- Geschiedenis / symboliek zichtbaar maken +
- Goede schaal voor de locatie Hulsveld +

Overwegingen bij het ontwerp

Conclusie: niet de villa aan de Stampstraat wordt genomen als uitgangspunt, maar de villa zoals deze is afgebeeld in de askist. <u>Het is geen reconstructie!</u>

"Het Elisium van de Dame van Simpelveld"

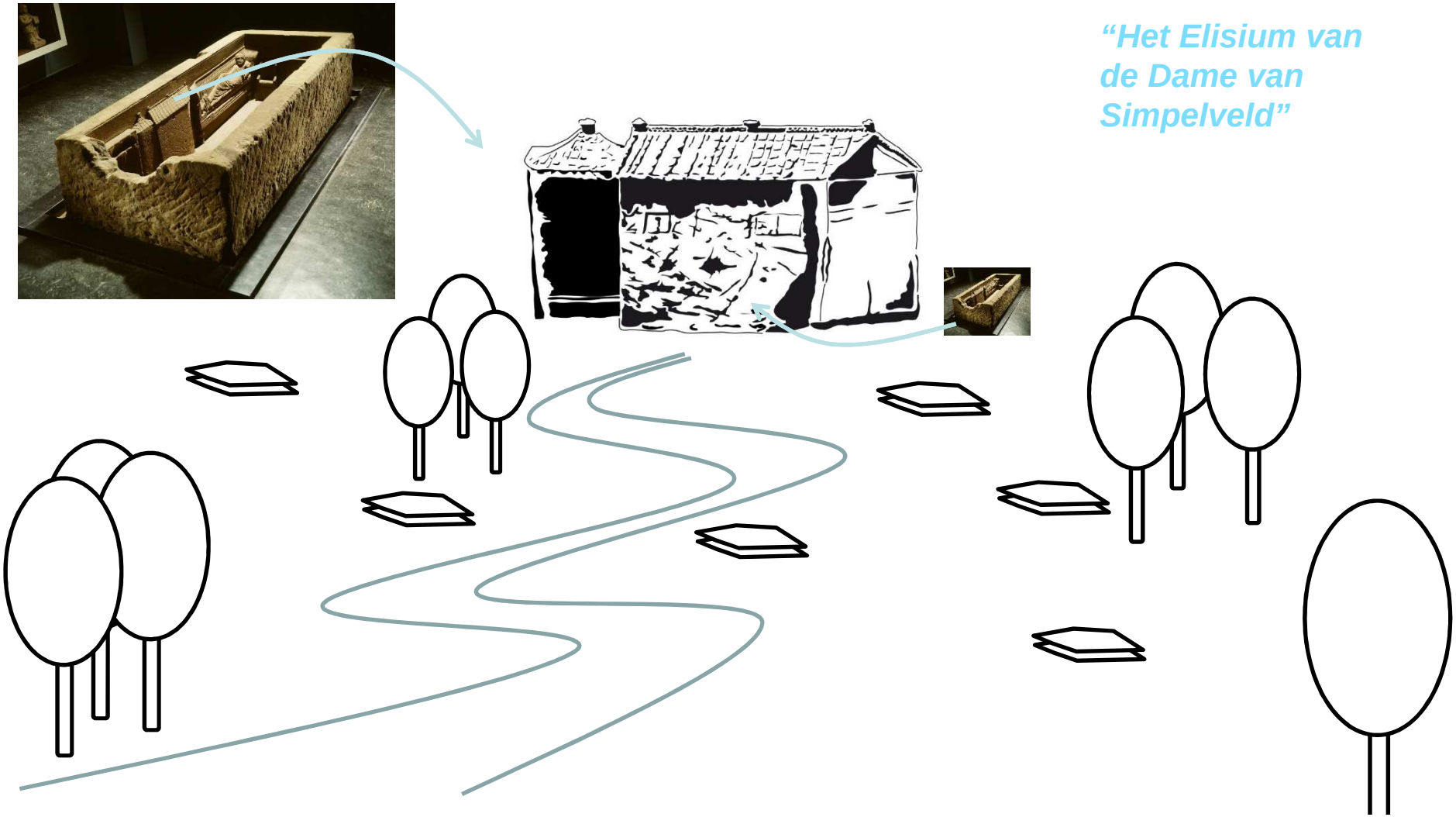

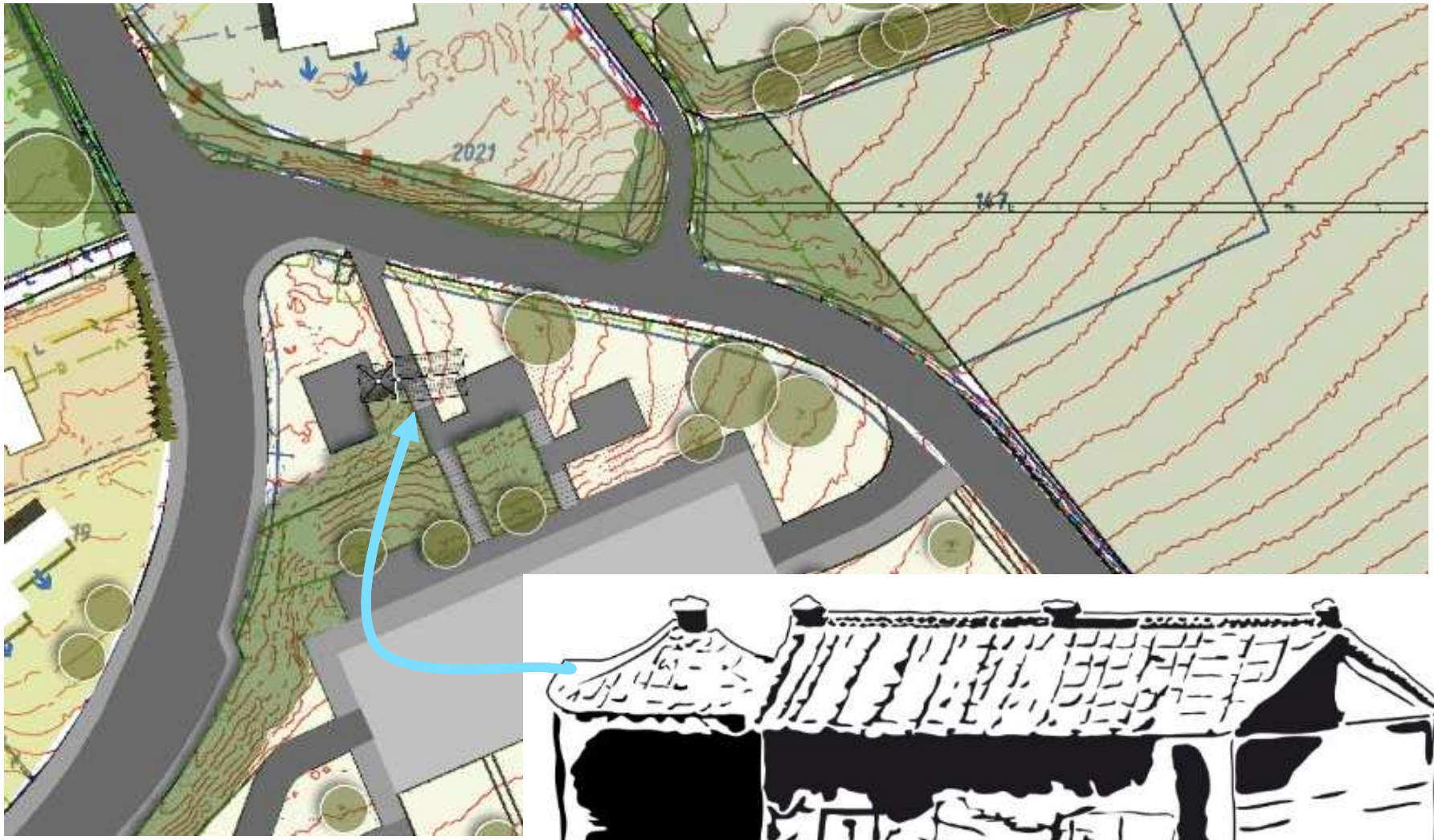

Landschapsplan - VO

Het gebouw uit de askist als inspiratie voor het uitzichtpunt

Gebouw uit de askist

Het gebouw uit de askist als inspiratie voor het uitzichtpunt

Gebouw uit de askist: interpretatie. Lijntekening.

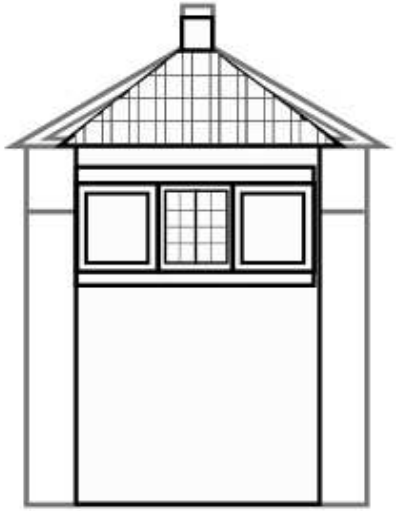

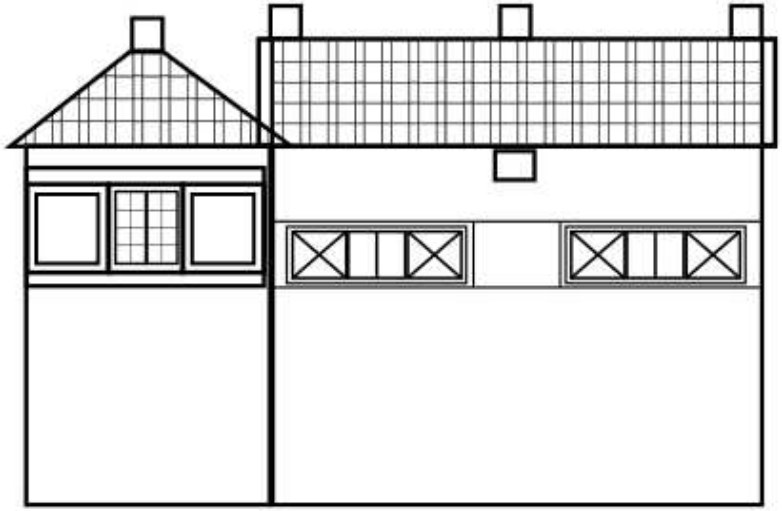

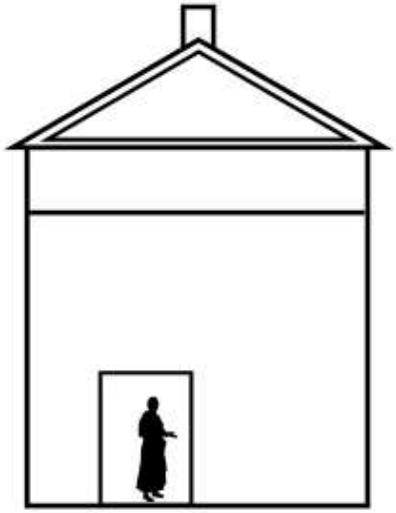

Schaal gebaseerd op een persoon

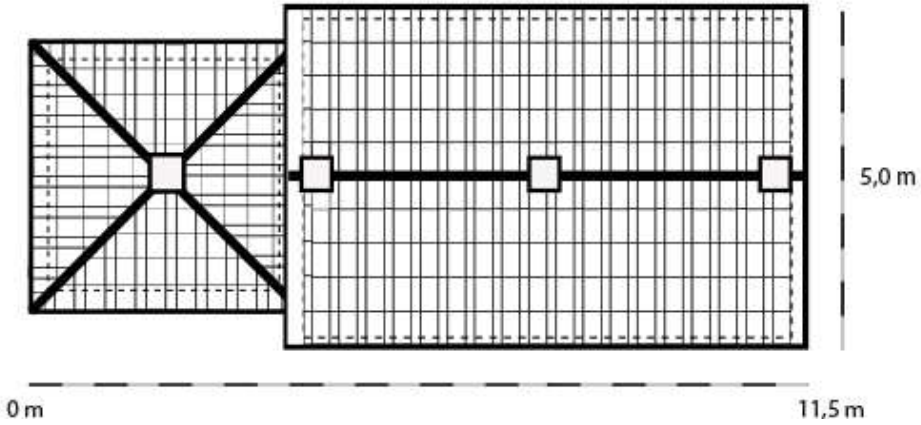

Het gebouw uit de askist als inspiratie voor het uitzichtpunt

Gebouw uit de askist: interpretatie. Materialen.

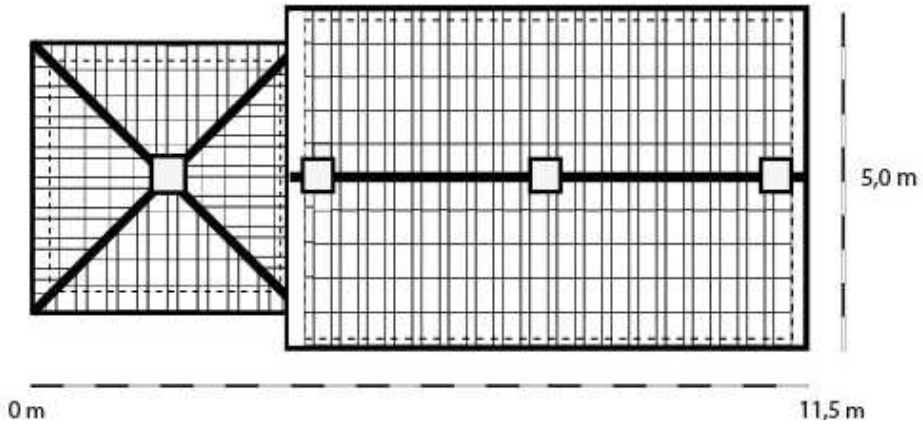

Het gebouw uit de askist als inspiratie voor het uitzichtpunt

Gebouw uit de askist: Interpretatie. Bijvoorbeeld: stalen skelet (gecombineerd met hout)

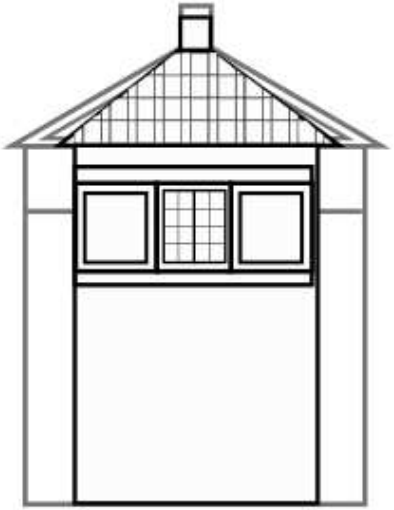

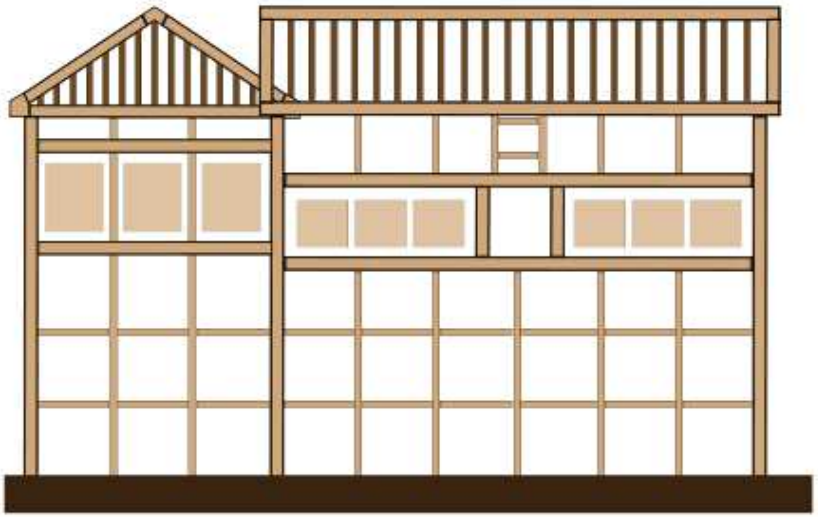

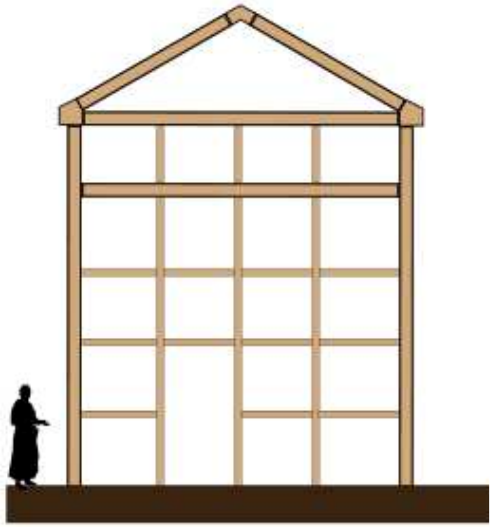

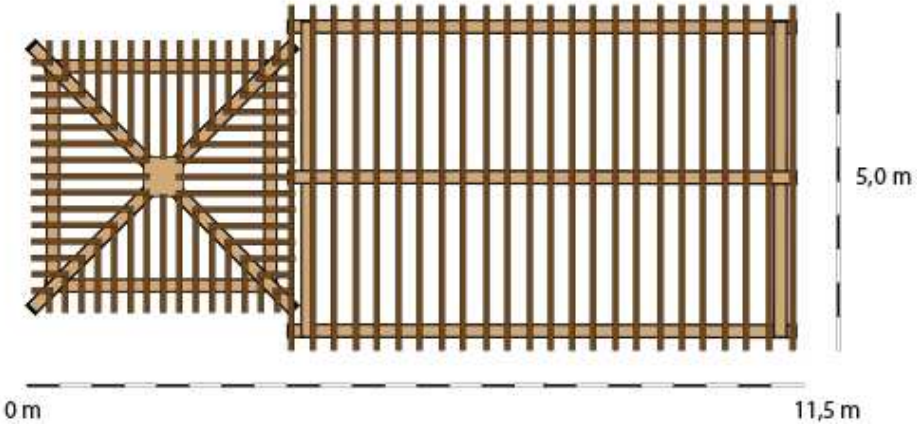

Het gebouw uit de askist als inspiratie voor het uitzichtpunt

Gebouw uit de askist: Interpretatie. Bijvoorbeeld: stalen skelet, begroeid.

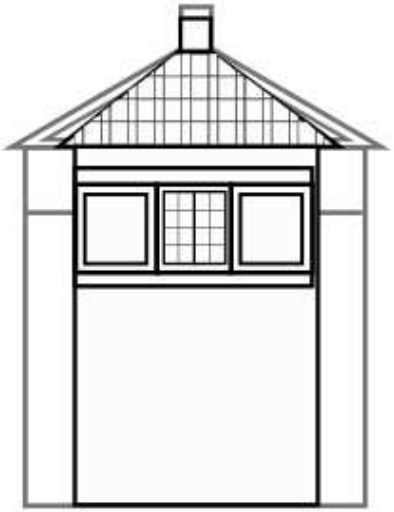

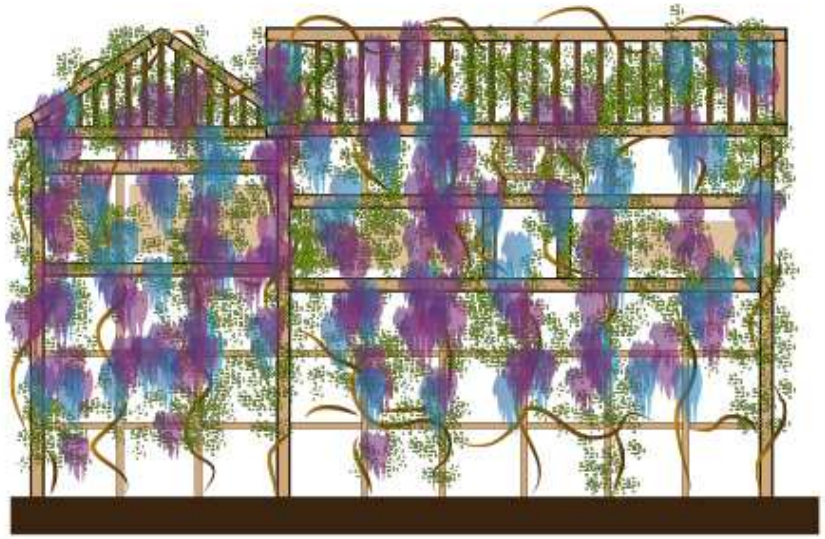

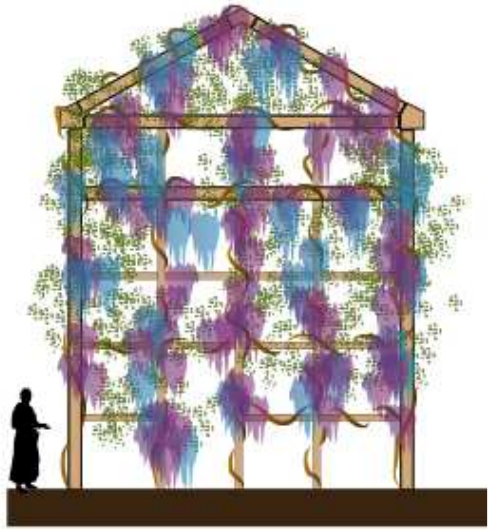

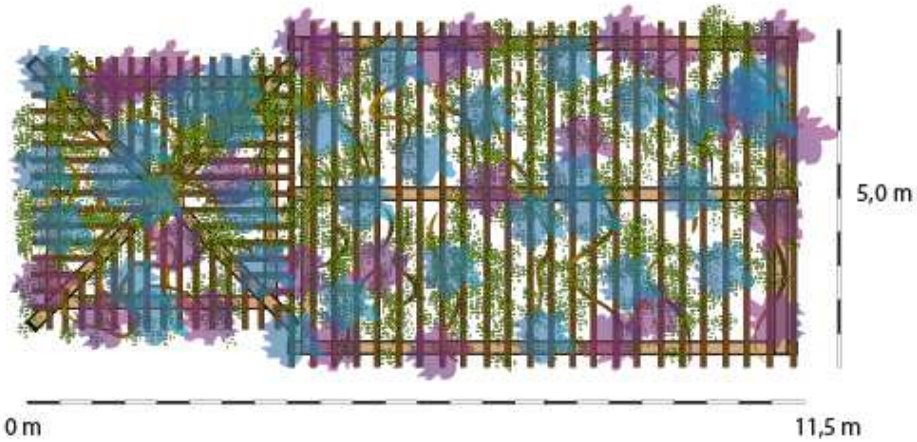

Landschapsplan - VO

Variant 01

Overwegingen bij het ontwerp

Conclusie: niet de villa aan de Stampstraat wordt genomen als uitgangspunt, maar de villa zoals deze is afgebeeld in de askist. <u>Het is geen reconstructie!</u>

"Het Elisium van de Dame van Simpelveld"

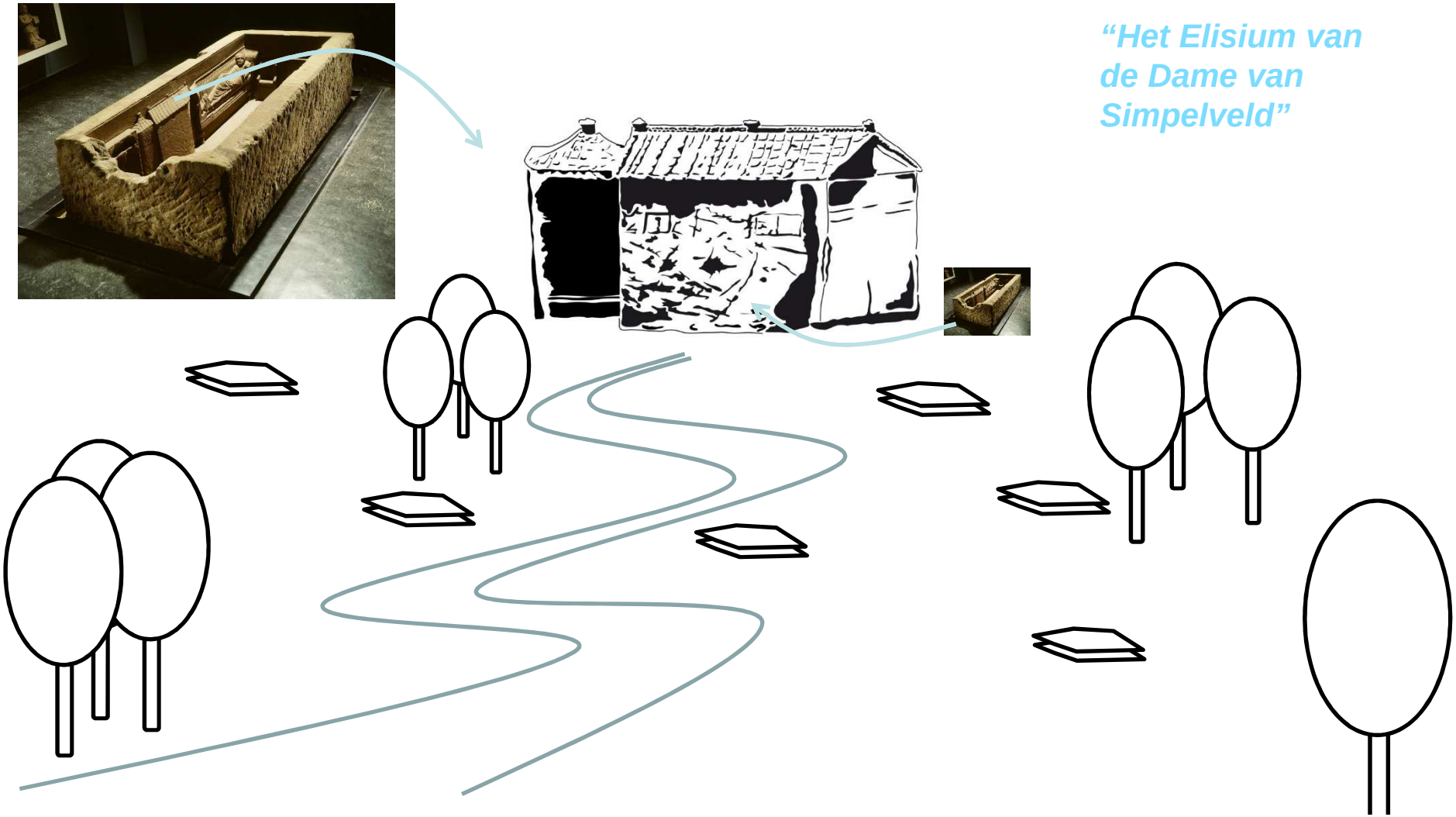

Referentiebeeld:
Romeinse villa Plasmolen
bij Mook

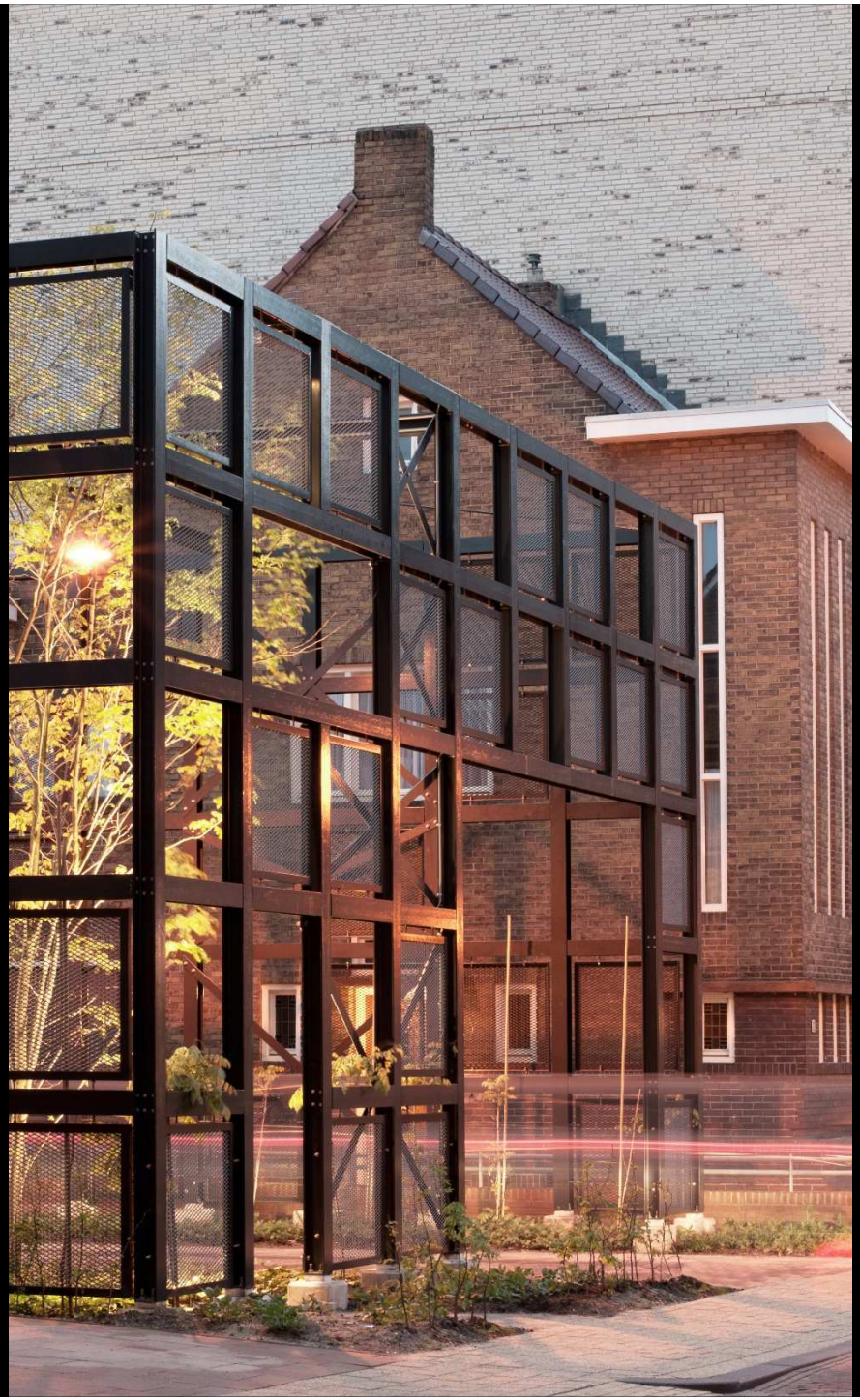

Referentiebeeld: ‘esthetisering van de krimp’ (Bureau Verbeek)

Men bewijst ook een eer aan de graven en verzoent de zielen van de voorouders. Leg kleine geschenken neer op de plaats waar zij werden verbrand. De dode zielen zijn niet veeleisend, ze hebben liever piëteit dan dure offers, **aan de oevers van de dodenrivier** verblijven geen hebzuchtige goden.

Ovidius, 43 v. – 17 na Chr., Fasti II, 533-542

De Styx

De Styx is de rivier die de bovenwereld of aarde scheidt van de onderwereld.

De positie van crematieresten en bijgraven in de sarcofaag *(foto uit: “Een huis voor altijd”, Marjorie de Grooth & Benoit Mater).*

Charron carries souls across the river Styx
Alexander Litovchenko

Na het oversteken van de Styx moet een ziel zijn lot afwachten bij het veld van penitentie waar drie rechters het lot van de dode bepaalden.

Had je goed geleefd, dan ging je naar de **Elysese velden**. Hier bevinden zich de zielen van alle goede helden die daar altijd gelukkig zijn. Soms noemde men de Elysese velden ook Elysion en door de Romeinen werd **het Elysium** genoemd.

Stap 2

Het landschapsconcept

Concept landschap

Wat gebeurt er na ‘begraven’ te zijn in de askist met de overledene. Ze gaat naar het Elysium.

Elysium was in de Romeinse godsdienst de plaats in de onderwereld waar de gelukzaligen vertoefden. Het Latijnse woord was afgeleid van het Griekse Elysion.

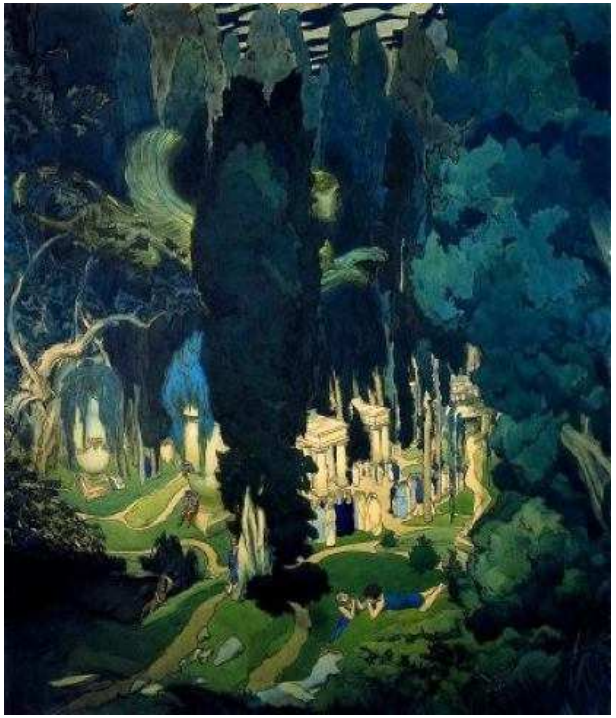

Elysium *(Leon Bakst, 1906)*

Elysian Fields *(R.A. Fox, 1906)*

The Waters of Lethe by the Plains of Elysium *(John Roddam Spencer Stanhope 1829-1908)*

Scene uit Gladiator (*Ridley Scott, 2000*)

Gevoel krijgen onderdeel te zijn van het landschap dat je veraf ziet

- Ontstening
- Herstel van de glooiing van het terrein

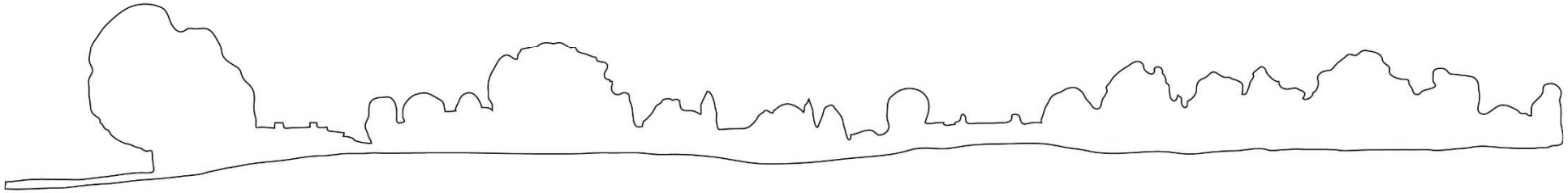

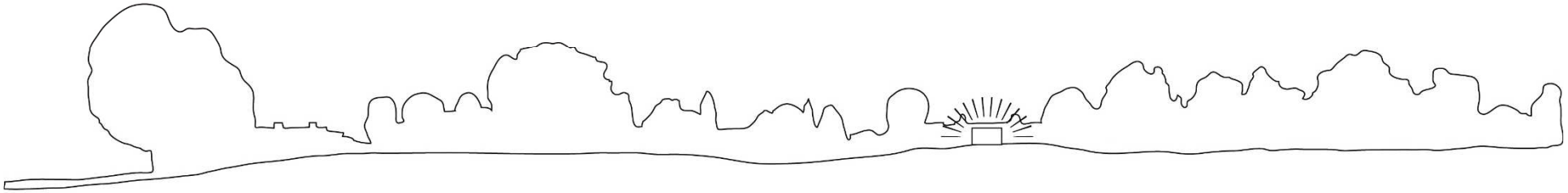

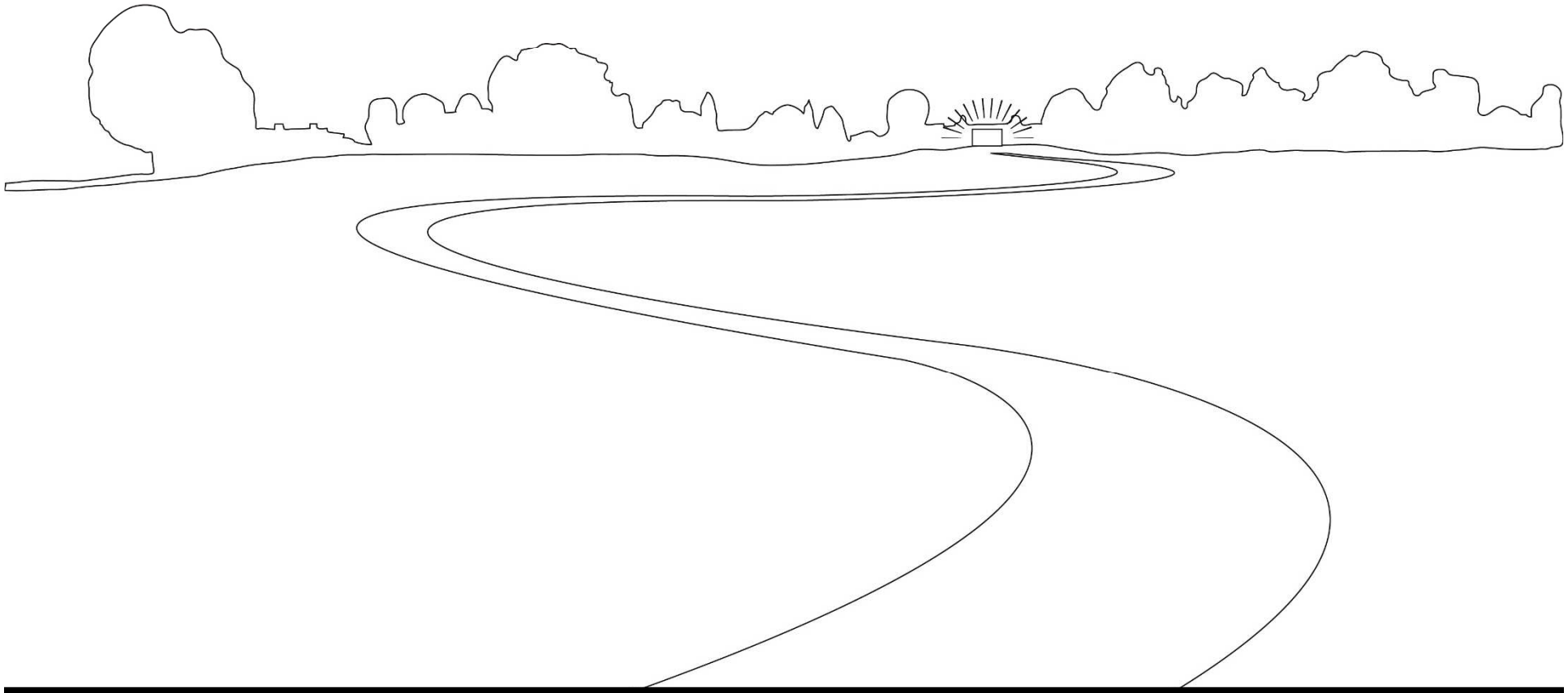

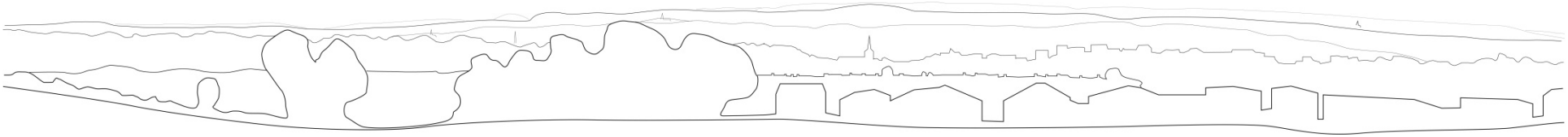

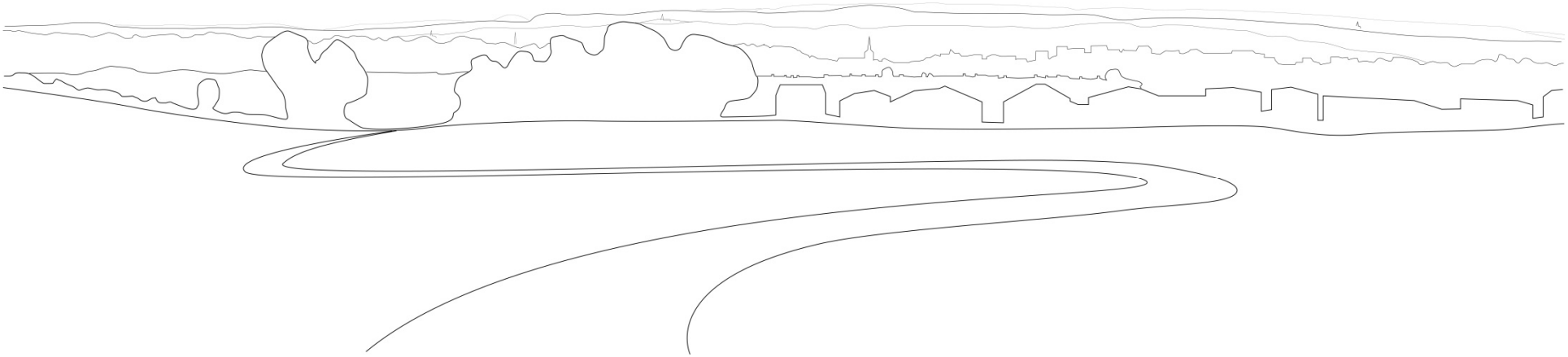

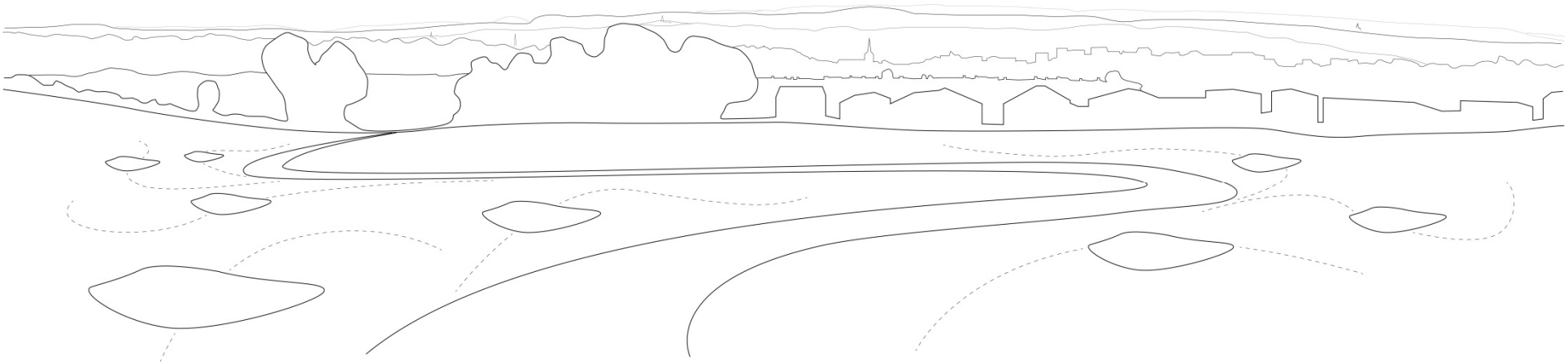

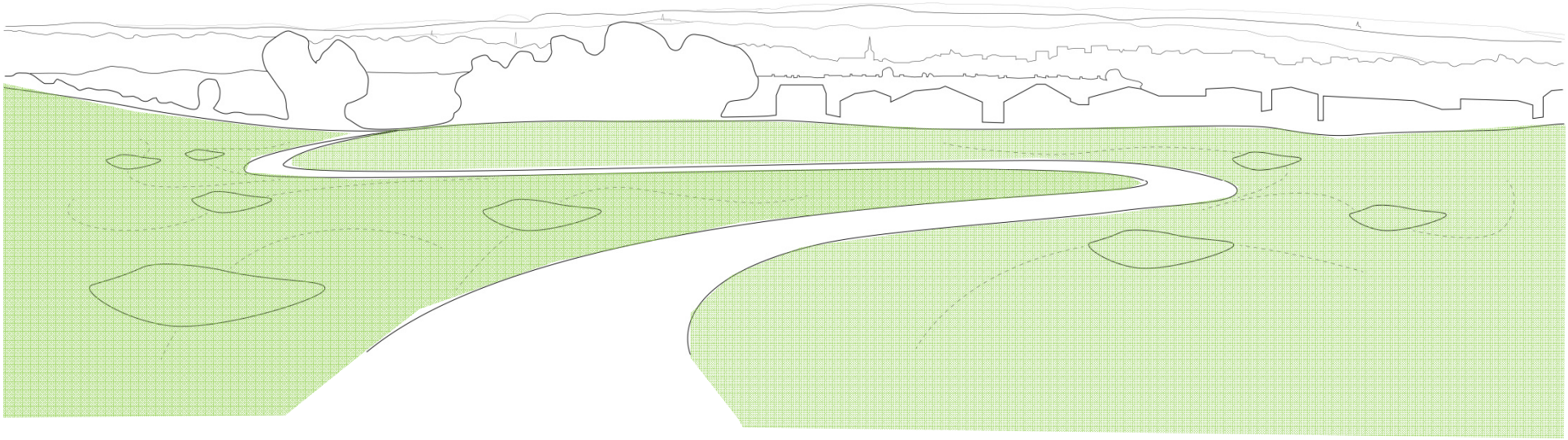

Prachtige, glooiende helling met b(l)oeiende vegetatie

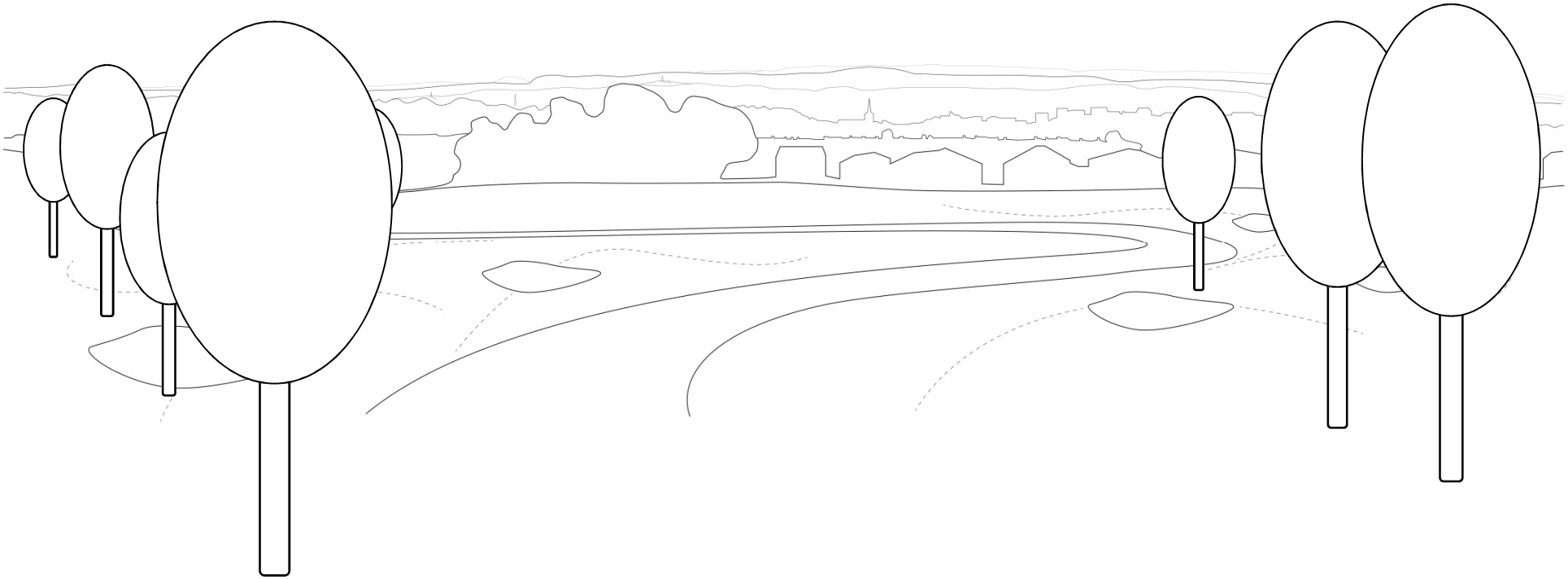

Prachtige, glooiende helling met uitbundig bloeiende bomen of bomen met prachtige herfstkleuren

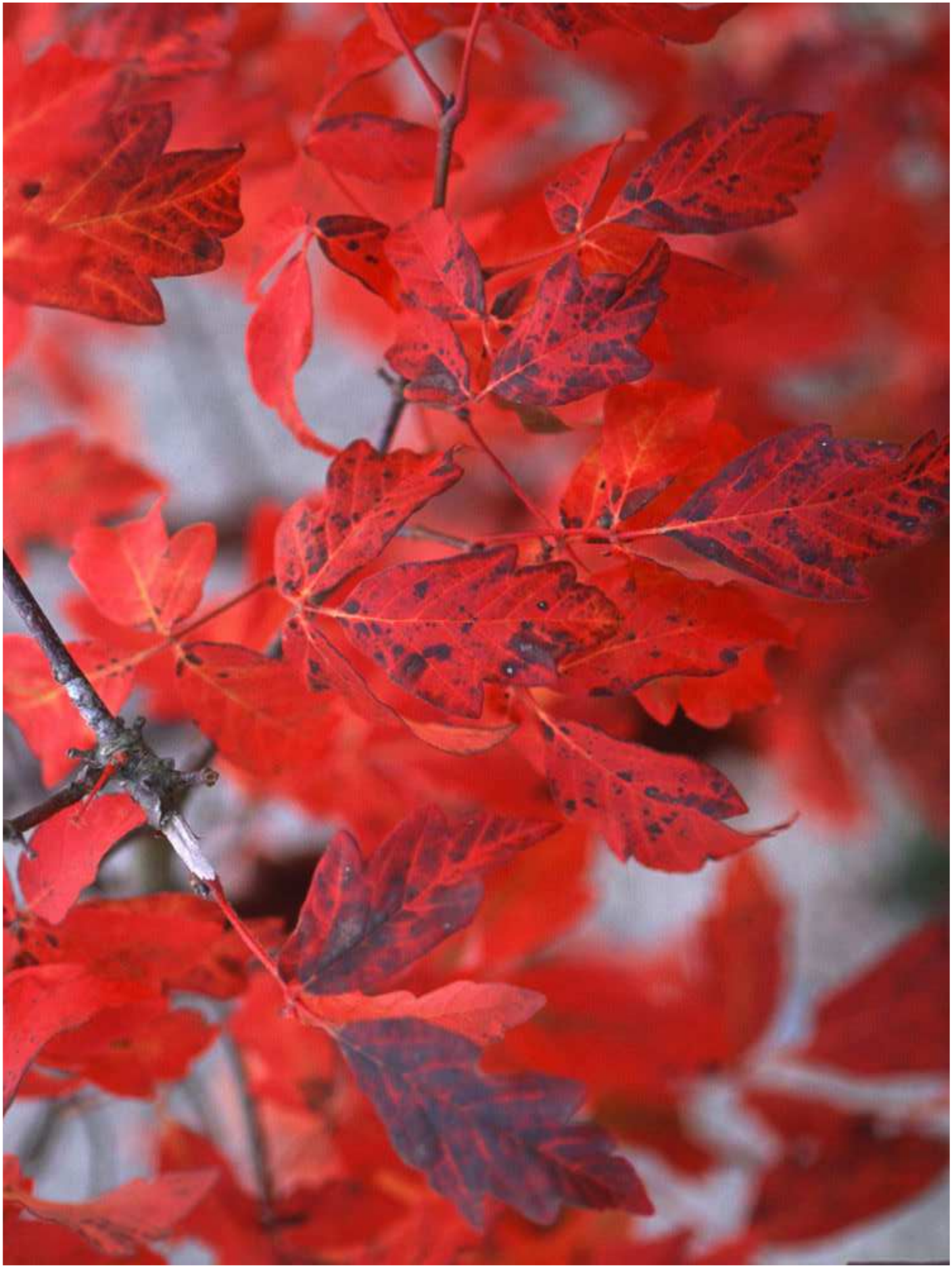

Waardbomen en nectarplanten voor vlinders.

Op waardplanten leggen vlinders hun eitjes. Bij Nectarplanten halen ze hun voedsel. Soms is een waardplant ook een nectarplant, maar dat is niet altijd zo.

- Eiken, iepen en populieren zijn goede waardplanten.
- Salix, Prunus en Malus zijn gastheer én leveren in het voorjaar nectar in overvloed.
- Ook soorten die later bloeien zijn goede vlinderbomen: Robinia, Sophora en Tetradium.

Overige struiken en bomen t.b.v. vlinders:
Cornus kousa cv
Rhus typhina
Betula maximowicziana
Halesia carolina ‘Wedding Bells’
Sassafras albidum

De Eyser plantage

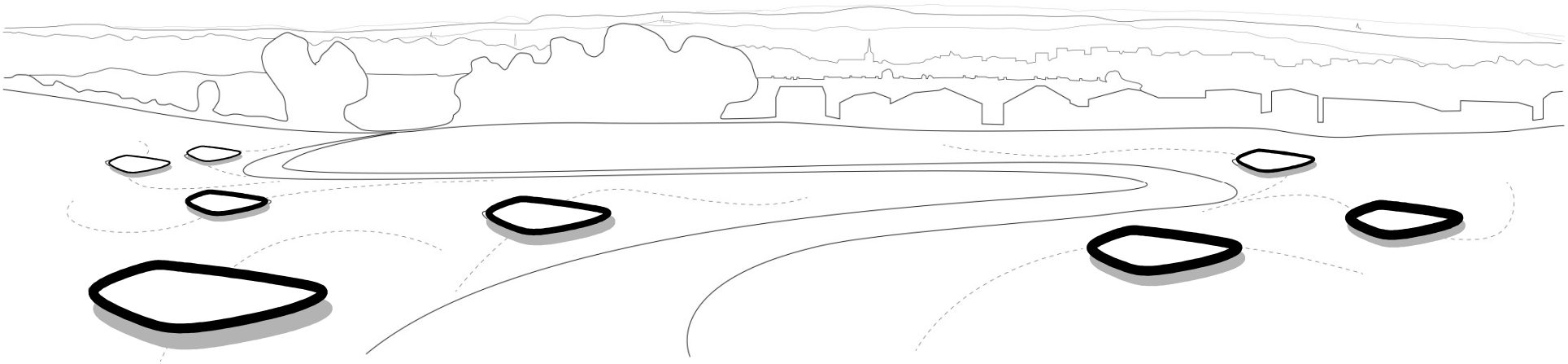

‘Picknickplekken / zitplekken’
als zwevende eilanden

Referentiebeeld: studie Jef Diederenpark – kunstwerk (Bureau Verbeek, 2017)

Stap 3

Het landschapsontwerp

Landschapsontwerp - VO

Variant 01

Landschapsontwerp - VO

Variant 01

Landschapsontwerp - VO

Variant 01

Landschapsontwerp - VO

Variant 01

Landschapsontwerp - VO

Variant 01

Landschapsontwerp - VO

Variant 01

Uitzichttoren

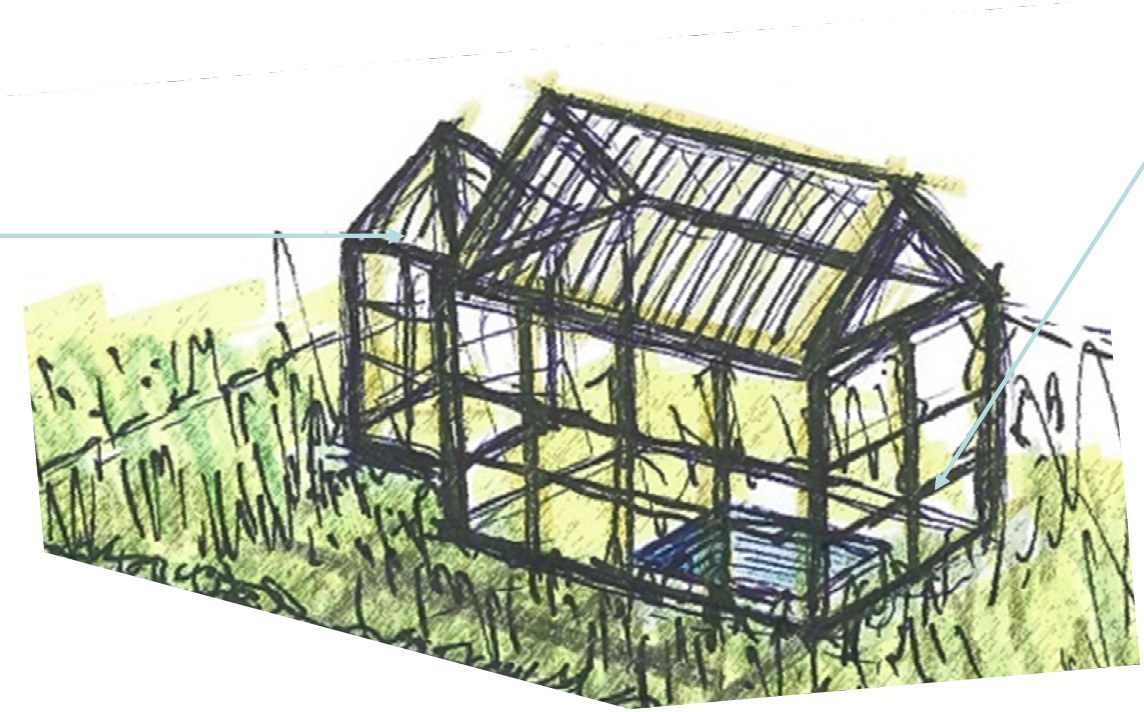

Informatievoorziening
in de constructie

Landschapsontwerp - VO

Variant 01

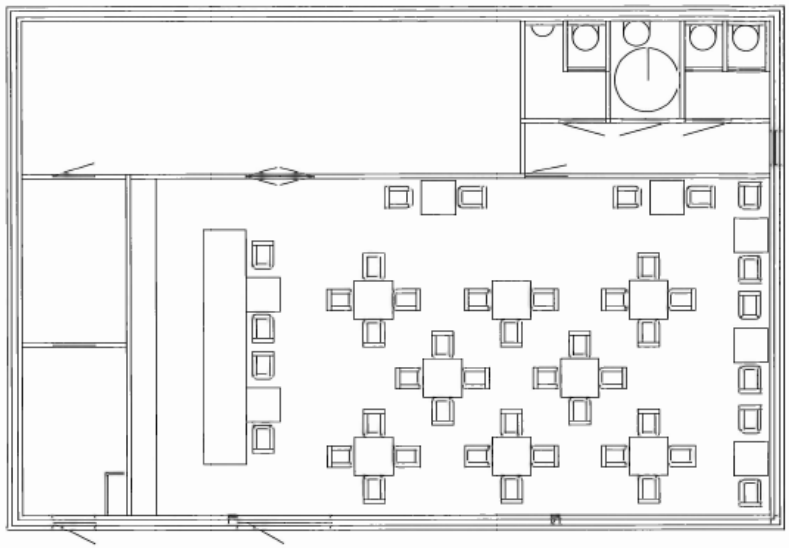

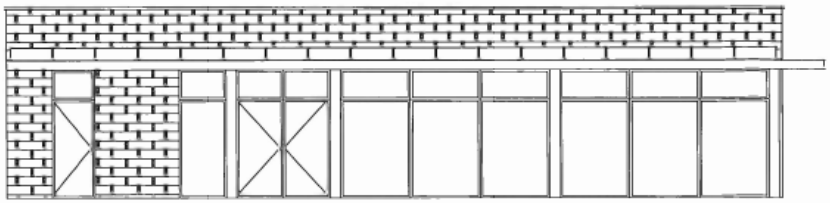

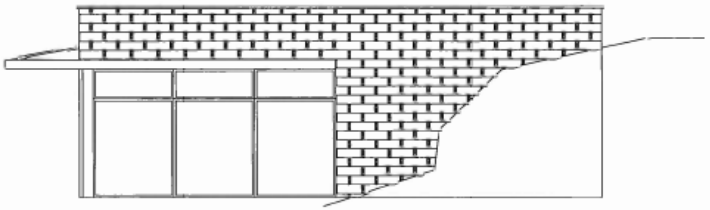

Landschapsontwerp - VO

Variant 02: inclusief horecapaviljoen

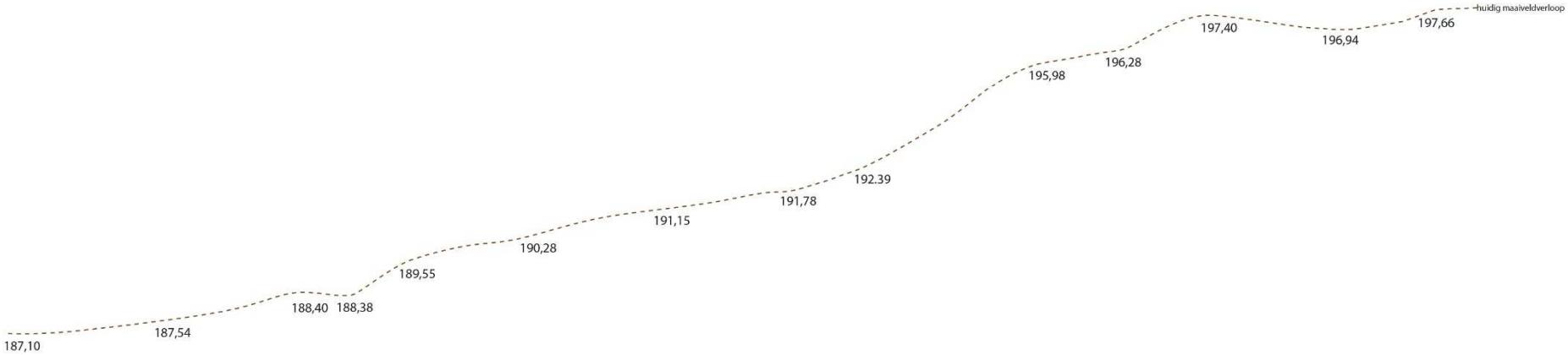

Landschapsontwerp - VO

Variant 02: inclusief horecapaviljoen

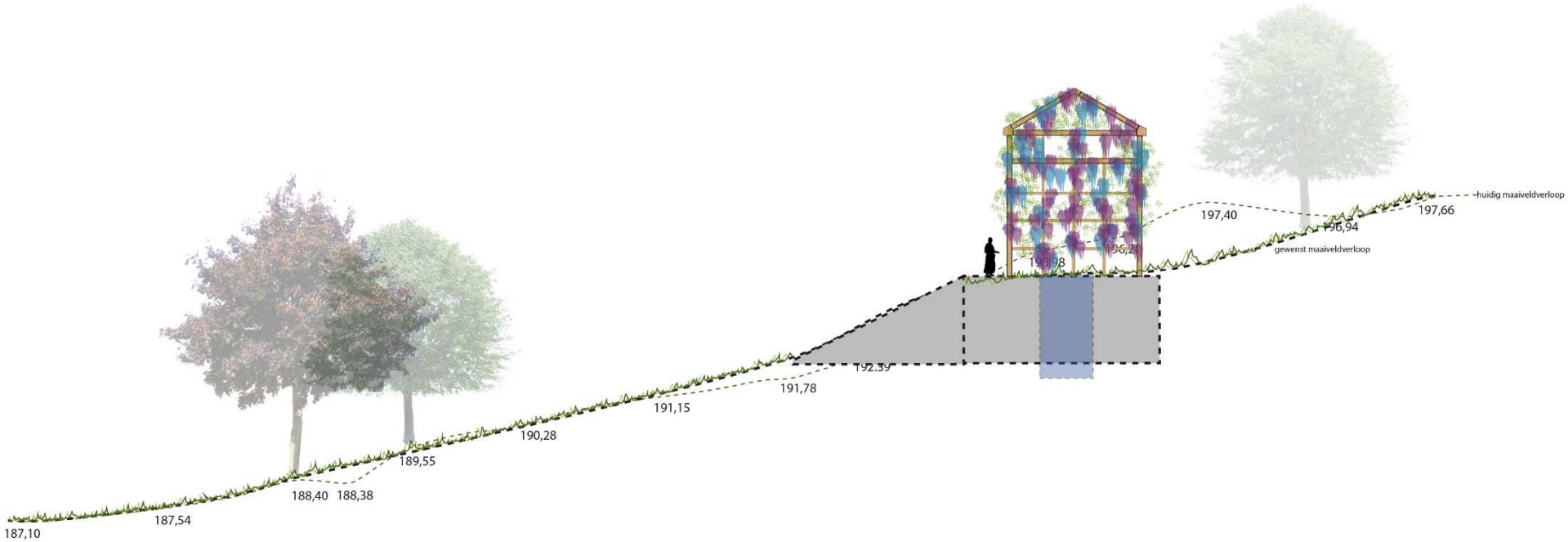

Landschapsontwerp - VO

Variant 02: inclusief horecapaviljoen

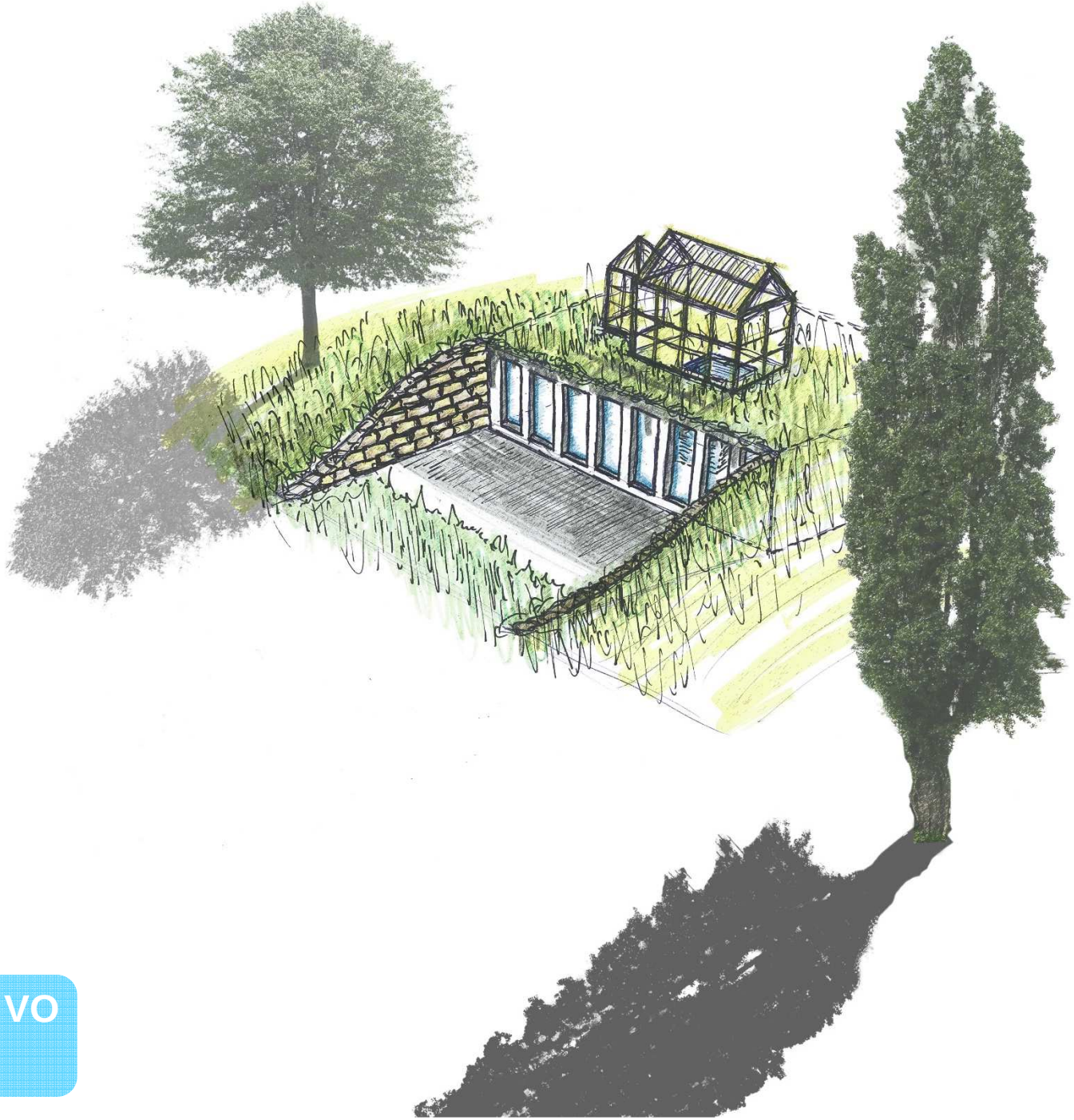

Landschapsontwerp - VO

Variant 02: inclusief horecapaviljoen

Informatievoorziening
in de constructie

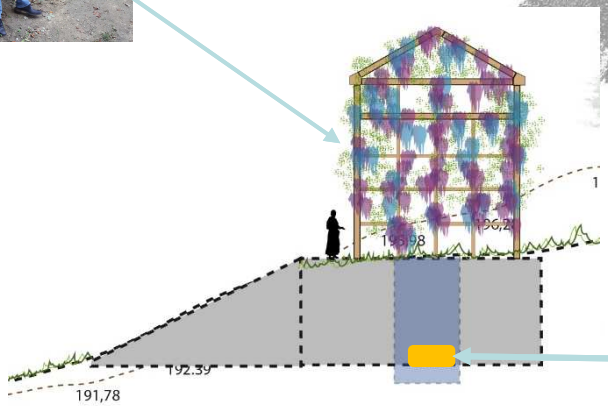

Afgietsel / 3d geprinte
askist

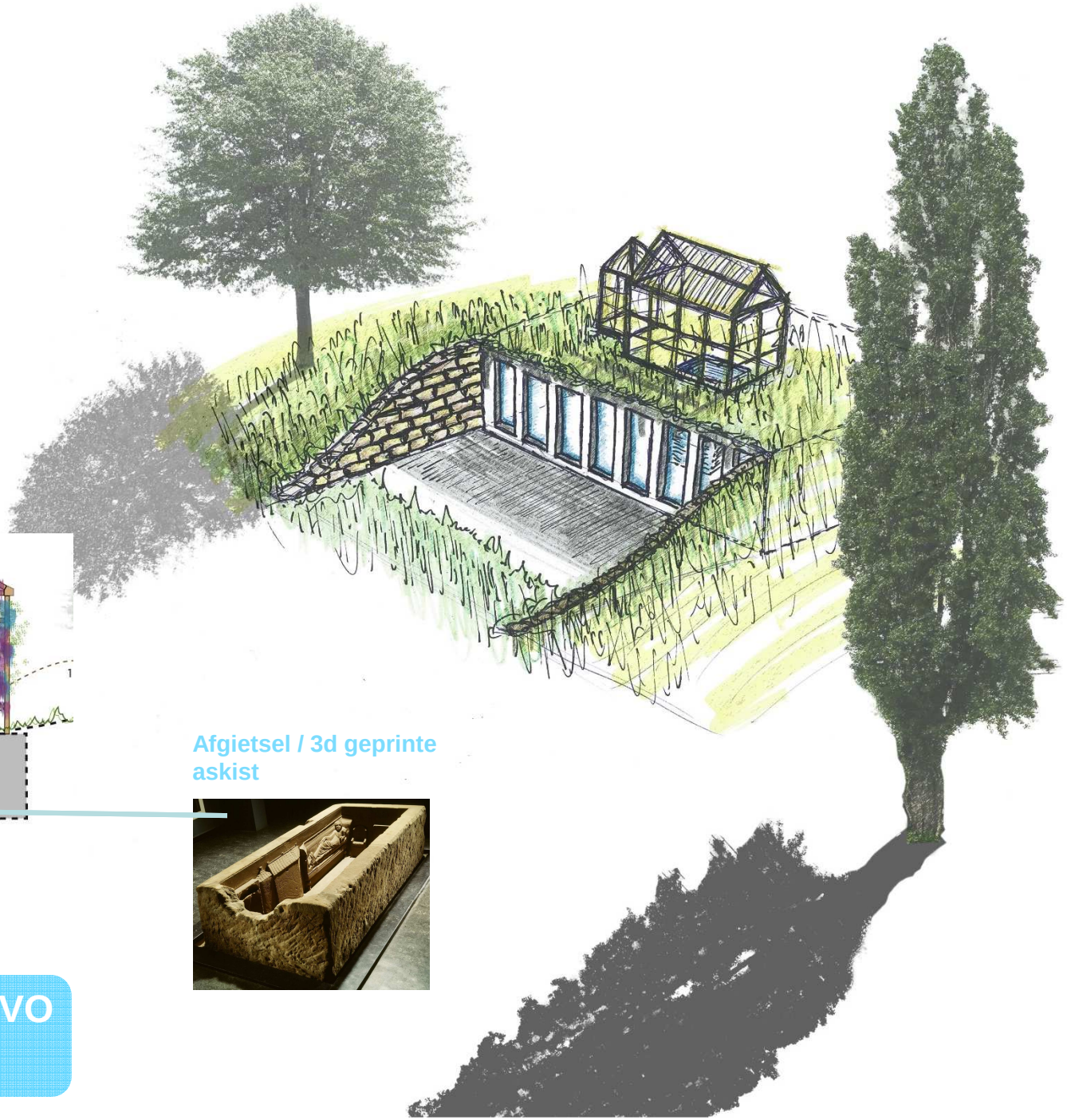

Landschapsontwerp - VO

Variant 02: inclusief horecapaviljoen

Landschapsontwerp - VO

Variant 02: inclusief horecapaviljoen

Uitkijkpunt Huls(veld)

Een ode aan de askist van Simpelveld

Landschapsplan - Voorontwerp, 6 december 2018

bureauVERBEEK
landschapsarchitectuur / ecologie / stedelijk ontwerp